

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2020

1 Úvod

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „správa“) sa vypracúva s cieľom informovania a podpory rozhodovania vlády Slovenskej republiky o bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

Správa vyhodnocuje bezpečnostné prostredie v jednotlivých oblastiach poukazujúc na hrozby ovplyvňujúce bezpečnosť štátu v roku 2020 a ich predpokladaný vývoj.

Vo vzťahu k zachovaniu bezpečnosti SR informuje správa o prijatých politikách, prípadných obmedzeniach v jednotlivých oblastiach, ako aj o príprave zložiek bezpečnostného systému SR na plnenie úloh.

Vzhľadom na identifikované hrozby bude potrebné prijať do ďalšieho obdobia aj opatrenia na zachovanie bezpečnosti SR, ktoré správa tiež zahŕňa.

Na úvod správa vyhodnocuje plnenie opatrení, ktoré boli uložené v predchádzajúcich správach.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2017:

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Koncepcie bezpečnostného systému SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo obrany SR a Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: 31. 12. 2019

Aktualizácia Koncepcie bezpečnostného systému SR nadväzuje na dva kľúčové dokumenty, ktoré boli schválené vládou SR až začiatkom roka 2021 – Bezpečnostná stratégia SR a Obranná stratégia SR. Obe stratégie boli predložené na rokovanie vlády Slovenskej republiky koncom roka 2020. Návrhy štruktúr bezpečnostného systému predložené zástupcami jednotlivých rezortov boli vo vzájomnom rozpore, obsahovali zásadnú zmenu v systéme krízového riadenia a pre odstránenie týchto rozporov by bola potrebná zmena v kompetenciách jednotlivých ministerstiev a taktiež by si vyžadovala vstup do celej legislatívy, ktorá rieši krízové riadenie. Predseda vlády SR listom č. 7455/2020/KPV zo dňa 22. decembra 2020 súhlasil so zmenou termínu splnenia úlohy do 31. decembra 2021.

Opatrenie sa plní.

Opatrenie č. 2:

Realizovať projekt špecializovaného vzdelávania v oblasti Integrovaného záchranného systému pri prijíme tiesňových volaní na linku tiesňového volania 112.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2019

Projekt vzdelávania je vo finálnej fáze, bola vybudovaná učebňa na Akadémii Policajného zboru, ktorá bude vybavená ešte pracovnými stanicami na prípravu operátorov. Obsah vzdelávania bol vypracovaný už skôr (2018).

Opatrenie sa plní.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2018:

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Stratégie ochrany pred útokmi bezpilotných prostriedkov v oblasti kritickej infraštruktúry, ochrany súkromia, neoprávneného monitorovania objektov štátneho záujmu, ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, nedovoleného prekročenia štátnej hranice alebo narušenia bezletových zón na území SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Termín: do 31. 12. 2020

Vzhľadom na zložitost' problematiky, ktorá zasahuje do kompetencií viacerých ústredných orgánov štátnej správy (ďalej len „ÚOŠS“), ako aj z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie v súvislosti s pandemiou COVID-19, predseda vlády SR listom č. 6105/2020/KPV zo dňa 16. septembra 2020 súhlasil s predložením návrhu *Stratégie ochrany pred útokmi bezpilotných prostriedkov v oblasti kritickej infraštruktúry, ochrany súkromia, neoprávneného monitorovania objektov štátneho záujmu, ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, nedovoleného prekročenia štátnej hranice alebo narušenia bezletových zón na území SR* (ďalej len „stratégia“) na rokovanie vlády SR do 31. decembra 2021. V hodnotenom období Policajný zbor (ďalej len „PZ“) na základe záverov zo stretnutí mimorezortného pracovného tímu odborníkov na danú oblasť vytvoreného s cieľom definovania základného rámca úloh a opatrení potrebných na zabezpečenie ochrany pred útokmi spáchanými zneužitím bezpilotných prostriedkov a v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií (uznesenie vlády SR č. 197/2017) vypracoval v marci 2020 vstupnú správu k stratégii pod č. PPZ-OAI-005-V/2020. Vstupná správa bola v mesiaci jún 2020 schválená Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Opatrenie sa plní.

Opatrenie č. 2:

Vypracovať analýzu vzdelávania a prípravy v oblasti civilnej ochrany a krízového plánovania na úrovni štátnej správy, samosprávy a v rámci jednotiek na plnenie úloh civilnej ochrany obyvateľstva.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2020

Od prijatia opatrenia v predchádzajúcej správe o bezpečnosti SR bol určený zodpovedný koordinátor riešenia opatrenia za Ministerstvo vnútra SR. Následne bol stanovený predpokladaný rozsah analýzy, okruh spolupracujúcich subjektov a určený postup pre úvodnú fázu tvorby analýzy. Predseda vlády SR listom č. 7572/2020/KPV zo dňa 22. decembra 2020 súhlasil so zmenou termínu splnenia úlohy do 31. decembra 2021.

Opatrenie sa plní.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2019:

Opatrenie č. 1:

Zabezpečiť plnohodnotné hlasové a dátové prepojenie medzi základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému s cieľom efektívnejšej výmeny informácií pri riešení stavu tiesne a mimoriadnych udalostí.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Termín: 31. 12. 2020

Plnohodnotné hlasové prepojenie medzi základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému je v zásadnom rozsahu zabezpečené, ale je potrebné špecifikovať a zabezpečiť výmenu ďalších dodatočných informácií medzi systémami, týkajúcimi sa oblasti dátového prepojenia, čo bude riešené v rámci spracovania návrhu novej Koncepcie organizácie a rozvoja integrovaného záchranného systému, ktorá je plánovaná na koniec roka 2021. Na plnení úlohy intenzívne pracuje Ministerstvo vnútra SR aj Ministerstvo zdravotníctva SR (Operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby).

Opatrenie sa plní.

Plnenie ďalších opatrení zo *Správy o bezpečnosti SR za rok 2019*, ktorých termín splnenia je až koniec roka 2021 a 2022 sa vyhodnotia v správach o bezpečnosti SR za príslušný rok.

2 Charakteristika bezpečnostného prostredia

2.1 SR v širšom bezpečnostnom prostredí

Bezpečnostná situácia bola v roku 2020 zložitá, dynamická, nepredvídateľná a často konfrontačná. **Vonkajšie bezpečnostné prostredie SR** bolo ovplyvnené najmä pandémiou COVID-19, pokračujúcou krízou multilateralizmu a prehlbujúcim sa geopolitickým súperením.

Globálna pandémia ovplyvnila nielen bezpečnostnú oblasť, ale aj oblasť verejného zdravia štátov a zapríčinila hospodársku, finančnú, humanitárnu a spoločenskú krízu, zaťaženie krízových systémov riadenia, spochybnenie spoločenského poriadku, polarizáciu spoločnosti, nárast dezinformačných kampaní a kybernetických hrozieb.

V globálnom meradle prispievala epidemická situácia k rastu sociálneho napätia a zvráteniu pozitívneho trendu z posledných dekád, ktorý priniesol sociálno-ekonomickú stabilizáciu, výrazné zníženie globálnej chudoby a posilnenie strednej vrstvy. Sprievodnými javmi pandémie boli infodémia, relativizácia univerzálnych hodnôt slobody, demokracie a ľudských práv, ako aj rast geopolitického napätia.

Pandémia dočasne utlmila dynamiku väčšiny konfliktov vo svete, zároveň aktivovala činnosti krízového manažmentu na rezortnej, nadrezortnej a medzinárodnej úrovni a prispela k pokračovaniu geopolitického súperenia veľmocí, ktoré sa stalo aj súperením modelov vládnutia. Stala sa tiež testom riadiacich mechanizmov a infraštruktúry štátu, ktorý potvrdil mimoriadne dôležitú úlohu medzinárodnej koordinácie a spolupráce. Pandémia nastolila aj otázku väčšej sebestačnosti a schopnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) prevziať viac zodpovednosti za vlastnú bezpečnosť.

Pandémia však nepredstavovala jediný destabilizačný prvok v bezpečnostnej oblasti. Na **euroatlantickú bezpečnosť a stabilitu** v roku 2020 vplývalo oslabovanie multilateralizmu, porušovanie medzinárodných záväzkov štátov, jednostranné konanie viacerých štátov a rastúci význam a rozsah nevojenských hrozieb využívaných štátmi pri presadzovaní svojich záujmov. K zhoršenému bezpečnostnému prostrediu prispievali najmä pretrvávajúce regionálne konflikty v európskom susedstve, pokračujúce konanie Ruskej federácie v rozpore so základnými zásadami medzinárodného práva, vzostup asertívnej a rozpínajúcej sa Číny, rastúci vplyv autoritárskych štátov a súperenie o regionálne líderstvo. Incidenty vo východnom Stredomorí výrazne zvýšili napätie a vyústili do vážnych sporov medzi našimi spojencami. Euroatlantický integračný proces na západnom Balkáne stagnoval a s ním aj potrebné reformy. EÚ prijala prvé sankcie za kybernetické útoky voči EÚ a členským krajinám, konkrétne voči 6 osobám a 3 subjektom z Číny, Ruskej federácie a Severnej Kórey.

Ďalšími významnými faktormi, ktoré ovplyvňovali globálne bezpečnostné prostredie **z vojenského hľadiska**, bol rozvoj nových zbraňových systémov, inovácie v oblasti informačných a komunikačných technológií a zbrojenia, častejšie využívanie umelej inteligencie vo vojenskej oblasti, oslabovanie a nerešpektovanie zmluvných rámcov v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia, pokračujúce škodlivé aktivity v kybernetickom priestore, súperenie štátov o prevahu vo vesmíre, získanie strategickej technologickej prevahy, ako aj široké použitie hybridných stratégií vrátane šírenia dezinformácií.

Najväčšou výzvou v bezprostrednom susedstve SR bol aj v roku 2020 pretrvávajúci ozbrojený konflikt na východe Ukrajiny a pokračujúca okupácia Krymu spôsobené agresiou Ruskej federácie. Zintenzívnili sa represívne aktivity režimu v Bielorusku voči obyvateľom, občianskej spoločnosti a novinárom. Niekoľkotýždňový intenzívny obnovený konflikt v Náhornom Karabachu si vyžiadal početné obete a spôsobil nové rozloženie síl v regióne. Pokračovali konflikty na Blízkom východe, v regióne severnej Afriky a Sahelu a s nimi

aj hrozby nelegálnej migrácie, šírenia terorizmu, extrémizmu a organizovaného zločinu. Osobitne znepokojujúce bolo opätovné použitie zakázaných chemických látok zo skupiny „novičok“ voči civilistom. Pokračujúce oslabovanie plnenia záväzkov Iránu vyplývajúcich z iránskej jadrovej dohody (ďalej len „JCPOA“) posilnilo hrozbu šírenia jadrových zbraní.

Pokračovali **hybridné aktivity tretích strán** na oslabenie jednoty a súdržnosti EÚ a Severoatlantickej aliancie (ďalej len „NATO“) a ukotvenie SR v týchto organizáciách so zámerom ovplyvňovať politické rozhodovanie a verejnú mienku, spochybňovať hodnotovú orientáciu spoločnosti, ako aj manipulovať rôzne skupiny verejnosti s cieľom negatívne ovplyvniť realizáciu bezpečnostných záujmov SR. SR čelila aj aktivitám Ruskej federácie, v ktorých zohrávali významnú úlohu tiež proruskí aktivisti. Činnosť týchto aktivistov bola zameraná na šírenie naratívov smerujúcich k polarizácii slovenskej spoločnosti na báze hodnotového a politického konfliktu s úmyslom vyvolať spoločenské napätie a podkopať dôveru obyvateľstva voči orgánom verejnej moci.

S cieľom neutralizovať negatívne mediálne pokrytie v súvislosti s pandémiou COVID-19 sa Čína snažila propagandisticky ovplyvňovať verejnú mienku a vytvárať o sebe pozitívny obraz v mediálnom priestore. V tejto súvislosti bola aj SR terčom tzv. rúskovej diplomacie, keď boli na sociálnych sieťach aktívne propagandisticky využívané a preceňované dodávky zdravotníckeho materiálu a pomôcok do SR. Okrem toho sa Čína usilovala o zlepšenie pozície v SR vytváraním personálnych väzieb v kľúčových štátnych inštitúciách. Z pohľadu vonkajšieho bezpečnostného prostredia SR predstavujú bezpečnostnú hrozbu aj subjekty, ktoré majú svojimi aktivitami potenciál ovplyvňovať extrémistickú scénu v SR.

Medzi najzávažnejšie **bezpečnostné hrozby asymetrického charakteru** naďalej patril terorizmus vykonávaný teroristickými (džihádistickými) skupinami. K zhoršeniu bezpečnostnej situácie došlo počas druhej polovice roka 2020 po prechodnom uvoľnení viacerých protiepidemických opatrení a po zverejnení karikatúr proroka Mohameda v západných médiách, pričom v Európe došlo k viacerým dokonaným teroristickým útokom aj v blízkosti SR. Hrozbu predstavovali aj aktivity radikalizovaných jednotlivcov ovplyvnených šírením radikálnej propagandy zameranej na podnecovanie vykonania jednoduchých útokov.

V nadchádzajúcom období sa **očakáva posilnenie multilateralizmu**, najmä vďaka zmene prístupu novej americkej vlády a nové úsilie o prehĺbenie transatlantického partnerstva a spolupráce pri hľadaní odpovedí na komplexné bezpečnostné hrozby a výzvy. V procese posilňovania multilateralizmu bude dôležitým prvkom obnovenie dôvery v medzinárodné inštitúcie a s tým súvisiaca potreba ich reformy/modernizácie. V roku 2021 sa očakáva spomalenie globálnej pandémie, najmä vo vyspelých krajinách, pričom ekonomické a politické dôsledky pandémie budú ešte pretrvávať. Nerovnomerná distribúcia vakcín môže prehĺbiť rozdiel medzi „severom a juhom“ s negatívnym vplyvom na rozvojový svet. Môže tak prispieť ku vzniku regionálneho napätia. Viaceré konflikty v našom susedstve budú pravdepodobne pokračovať, pričom nie je vylúčené, že pri niektorých dôjde k istému pokroku (napr. Líbya). Predpokladá sa pokračovanie mocenského súperenia, najmä medzi Spojenými štátmi americkými (ďalej len „USA“) a Čínou. Vysoko pravdepodobné je pokračovanie intenzívnych hybridných aktivít.

2.2 Ústavné zriadenie, verejný poriadok, bezpečnosť osôb a majetku

Pandémia COVID-19 a s ňou súvisiace protiepidemické opatrenia mali najmä v prvom polroku 2020 výrazný tlmivý vplyv na aktivity islamistických extrémistických skupín a ich prívržencov v Európe, čo viedlo k významnému poklesu bezprostrednej **teroristickej hrozby**. V SR neboli zaznamenané žiadne konkrétne teroristické hrozby, kontroverzné prejavy ani aktivity, aj napriek tomu, že pandémia napomohla šíreniu džihádistickej propagandy

prostredníctvom internetu. V dôsledku možnej frustrácie alebo strachu mohla pandémia vyvolať radikalizačné sklony.

V roku 2020 platil na území SR zvýšený 2. stupeň teroristického ohrozenia, ktorý reagoval najmä na bezpečnostnú situáciu v niektorých členských štátoch EÚ. Pre SR predstavoval významnú teroristickú hrozbu teroristický útok spáchaný vo Viedni v novembri 2020. Zahynuli pri ňom 4 osoby a 23 ľudí bolo zranených. V júli 2020 bol totiž v SR zaznamenaný neúspešný pokus o nákup streľiva do útočnej pušky AK-47 dvojicou osôb žijúcich v Rakúsku, pričom jedna osoba z tejto dvojice bola neskorším aktérom spomenutého útoku.

V roku 2020 sa spoločnosť významne polarizovala pod vplyvom šírenia **extrémistických prejavov** a dezinformácií, predovšetkým na sociálnych sieťach, a to najmä o pôvode a spôsoboch šírenia pandémie COVID-19 alebo o možnostiach jeho využitia ako biologickej zbrane. Tieto naratívy boli využívané rôznymi subjektmi s extrémistickým zmýšľaním na cielenie svojich nenávisných prejavov proti určitým skupinám osôb (Rómovia, Židia, migranti).

Na úseku extrémizmu možno v roku 2021 očakávať pretrvávanie zneužívania rastu agresivity obyvateľstva spôsobeného zdravotnými, sociálnymi a ekonomickými dôsledkami pandémie. Ak bude mať nepriaznivá epidemická situácia a s ňou súvisiaca vypätá politická atmosféra v SR dlhodobý charakter, možno predpokladať nárast extrémistických prejavov oproti roku 2020.

Aktivity predstaviteľov slovenskej **pravicovo-extrémistickej** (ďalej len „PEX“) a rovnako aj **ľavicovo-extrémistickej** (ďalej len „LEX“) scény v roku 2020 nepredstavovali priame ohrozenie ústavného zriadenia a vnútorného poriadku SR.

Činnosť predstaviteľov slovenských PEX subjektov bola zameraná predovšetkým na posilnenie politického a spoločenského vplyvu. Využívali na to postoje prezentované na sociálnych sieťach a spriaznených internetových stránkach alebo tzv. alternatívnych médiách a konšpiračných weboch. Na svoje zviditeľnenie využívali aj verejné zhromaždenia a protesty organizované občianskymi iniciatívami. Odmietanie protiepidemických opatrení, spochybňovanie testovania či bezpečnosti vakcín sa postupne stali dominantnými témami, ktorými sa snažili osloviť verejnosť, pričom často šíрили nepravdivé a zavádzajúce informácie. Nesúhlasný postoj k opatreniam vyjadrili aj skupiny radikálnych fanúšikovských zoskupení svojou účasťou na niekoľkých protestoch, počas ktorých boli aktérmi viacerých prípadov narušenia verejného poriadku.

Činnosť predstaviteľov LEX scény bola zaznamenaná skôr vo virtuálnom prostredí internetu, kde sa zameriavali najmä na problematiku ochrany životného prostredia a klimatickej krízy vrátane podpory medzinárodných ekologických kampaní „Fridays for Future“ a „Climate Care Uprising“.

Bezpečnostnou hrozbou boli naďalej aj pokusy o infiltráciu osôb z prostredia **polovojenských skupín a extrémistických zoskupení** do ozbrojených zložiek, ako aj úsilie o presadzovanie extrémistickej ideológie v spoločnosti prostredníctvom posilňovania politického a spoločenského vplyvu uvedených skupín.

Nelegálna migrácia na území SR medziročne klesla o 40,9 % (z 2 190 osôb na 1 295 osôb). K medziročnému poklesu došlo v oboch hlavných kategóriách – neoprávnený pobyt aj neoprávnené prekročenie štátnej hranice. Až 75,3 %-ný podiel na celkovej nelegálnej migrácii tvoril neoprávnený pobyt cudzincov zadržaných vo vnútrozemí SR (v roku 2019 to bolo len 37,2 %). Tento zvýšený podiel zapríčinil nárast sekundárnej tranzitnej migrácie z územia Maďarska, v rámci ktorej bolo zadržaných 476 cudzincov, čo predstavuje 272 %-ný medziročný nárast, a to i napriek opatreniam obmedzujúcim pohyb osôb v súvislosti s pandemiou. V oblasti nelegálnej migrácie boli najpočetnejšie zastúpení štátni príslušníci Ukrajiny. V rámci sekundárnej migrácie boli najčastejšie zadržívaní štátni príslušníci Afganistanu. SR ostáva aj naďalej primárne tranzitnou krajinou nelegálnych migrantov, ako

cieľovú ju možno vnímať v kontexte tzv. pseudolegálnej migrácie. Najčastejšie ide o zneužívanie víz a možnosti získať prechodný pobyt v SR prostredníctvom účelového zakladania obchodných spoločností, študijných pobytov alebo uzatváraním účelových manželstiev. Na tzv. pseudolegálnej migrácii sa podieľajú niektorí občania SR, ale aj cudzí štátni príslušníci s povoleným pobytom, ktorí vyhľadávajú záujemcov o získanie pobytu v SR, zakladajú obchodné spoločnosti, vystavujú pozvania pre cudzincov a zabezpečujú ďalšie potvrdenia potrebné na získanie prechodného pobytu pre cudzincov.

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nedošlo k zásadnejšej zmene v činnosti organizovaných prevádzачských skupín na slovensko-ukrajinskej štátnej hranici. Aj v roku 2020 ich aktivity boli zamerané okrem prevádzania cudzích štátnych príslušníkov najmä na pašovanie cigariet a omamných a psychotropných látok.

V hodnotenom roku bolo na území SR podaných 282 žiadostí o **udelenie azylu** (z nich 15 žiadostí bolo opakovaných), čo oproti roku 2019 (232 žiadostí) predstavuje nárast o 21 %. Medzi štátmi s najväčším počtom žiadostí o udelenie azylu podaných na území SR v roku 2020 patrili Afganistan, Maroko, Sýria, Alžírsko a Turecko. Migračný úrad udelil azyl 11 cudzincom a poskytol doplnkovú ochranu 27 cudzincom. Možno konštatovať, že počet osôb žiadajúcich o udelenie azylu bol aj v roku 2020 oproti susedným štátom naďalej nízky a situácia v oblasti azylovej problematiky v SR je stabilizovaná.

Z hľadiska vývoja **celkovej úrovne kriminality** možno vnútorné bezpečnostné prostredie charakterizovať pozitívne. Pokračoval trend poklesu počtu zistených trestných činov z posledných rokov, pričom objasnenosť zostala na približne rovnakej úrovni. V roku 2020 bolo zistených 54 244 trestných činov (o 4 585 trestných činov menej ako v roku 2019), pričom bola dosiahnutá percentuálna objasnenosť 60,30 % (pokles o 1,65 % oproti roku 2019).

V oblasti boja proti **organizovanej kriminalite** bol kladený dôraz najmä na odhaľovanie a vyšetrovanie zložitých **korupčných schém** v rámci verejných obstarávaní, najmä zákaziek s vysokou hodnotou, pri získavaní dotácií zo štátneho rozpočtu a rozpočtu EÚ. Organizované skupiny tvorili osoby s rozhodovacou právomocou na najvyšších úrovniach v systéme orgánov presadzovania práva a súdnej moci.

Hlavnými aktivitami predstaviteľov organizovaného zločinu na území SR v roku 2020 bola ekonomická a drogová kriminalita, ktoré sú dlhodobo základnými zdrojmi ich nelegálnych príjmov.

Najdôležitejšie zložky závažnej **organizovanej ekonomickej trestnej činnosti** pozostávali z daňových a subvenčných podvodov, machinácií vo verejných obstarávaní, predražených dodávkach pre štát a samosprávu miest a obcí, pašovania a colných podvodov, nelegálnej výroby a obchodovania s vysoko zdaniteľnými tovarmi, korupčného správania pri vydávaní rôznych povolení a legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Spolupáchatelmi v niektorých prípadoch boli štátni a komunálni zamestnanci, ktorí napomáhali trestnej činnosti pri jej organizovaní, resp. marení jej vyšetrovania alebo sa inou formou podieľali na páchaní ekonomickej trestnej činnosti.

V porovnaní s rokom 2019 bol zaznamenaný pokles počtu prípadov ekonomickej kriminality. V rámci nej tvorili najvyšší podiel daňové trestné činy, podvody, neoprávnená výroba a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty a trestné činy na úseku ochrany meny.

V oblasti **trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi** bola SR aj naďalej najmä zdrojovou krajinou (krajinou pôvodu obetí obchodovania s ľuďmi) a zároveň bol potvrdený stúpajúci trend vykorisťovania slovenských obetí obchodovania s ľuďmi v rámci domovskej krajiny. Štátom, kde najčastejšie dochádzalo k vykorisťovaniu obetí obchodovania s ľuďmi, bolo Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska. Kým v niektorých štátoch EÚ bol zaznamenaný nárast obetí obchodovania s ľuďmi vplyvom migračnej krízy z radov nelegálnych migrantov, v SR takéto prípady doposiaľ neboli evidované.

V oblasti **drogovej kriminality** sa na pašovaní a distribúcii silných rastlinných drog (hašiš, kokaín) na území SR najvýraznejšie presadzovali predovšetkým predstavitelia albánskeho organizovaného zločinu. V produkcii a distribúcii lacnejších syntetických drog pokračoval trend posledných rokov, keď rástol počet prípadov zneužívania voľne dostupných chemických prípravkov na výrobu drog. Najčastejšie konzumovanými omamnými a psychotropnými látkami zostali naďalej marihuana a metamfetamín. Obmedzenia súvisiace s pandémiou („lockdown“ a uzatvorenie hraníc) sa prejavili tým, že niektorí užívatelia prešli na výrobu a pestovanie drog v domácich podmienkach. V oblasti nových psychoaktívnych látok boli v SR v minulom roku odhalené stopy a zvyšky po laboratóriách na výrobu nových, v SR doposiaľ do zákona nezarađených psychoaktívnych látok (napr. 5-CMC, NEH (N-etylhexedron), tzv. „modrý metamfetamín“). V súvislosti so zneužívaním liekov bol identifikovaný pokračujúci trend rastúceho záujmu o syntetické opiáty a opiody. Okrem liekov s obsahom fentanylu sa zvyšoval aj dopyt po liekoch typu Tramal, Tramadol a iných liečivách, ktoré sa oficiálne používajú pri liečbe depresie, úzkosti, na potlačanie bolesti a podobne.

Na úseku boja proti nelegálnej výrobe, držbe a obchodovaniu so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušninami stúpol v roku 2020 podľa predpokladov počet zistených trestných činov nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. V oblasti trestnej činnosti nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami bola SR aj naďalej zdrojovou krajinou (krajinou pôvodu) tzv. zbraňových prekursorov, ktoré boli následne nedovoleným spôsobom reaktivované alebo prerábané na streľby schopné zbrane.

Pandémia ovplyvnila taktiež oblasť **environmentálnej bezpečnosti** a **oblasť protiprávných aktivít s nebezpečnými materiálmi** (ďalej len „CBRN“). V oblasti CBRN pretrváva hrozba vyplývajúca z potenciálneho záujmu niektorých teroristických skupín o použitie chemických, biologických, rádioaktívnych alebo jadrových materiálov, pričom aj v roku 2020 došlo k prípadom, keď sa takéto nebezpečné materiály ocitli v SR mimo regulárnej kontroly alebo sa objavili ponuky na predaj takýchto materiálov od občanov SR.

Ako kľúčová hrozba sa v roku 2020 v oblasti environmentálnej bezpečnosti a v oblasti protiprávných aktivít s nebezpečnými materiálmi javila problematika nelegálnych aktivít s odpadmi, najmä protiprávne ukladanie a likvidácia odpadov vrátane odpadov dovážaných zo zahraničia. Osobitne tento problém eskaloval vo vzťahu k medicínskym odpadom, ktoré vznikli v súvislosti s opatreniami na boj proti pandémii COVID-19. Aplikovali sa policajné postupy, ktoré odhalili viacero takýchto prípadov, pričom získané informácie svedčia o dovoze odpadu (aj medicínskeho) zo západnej Európy na územie SR.

Za hodnotené obdobie na bezpečnostnú situáciu do značnej miery vplývala aj vyhlásená **mimoriadna situácia**, resp. neskoršie vyhlásenie **núdzového stavu** na území SR v súvislosti s pandémiou.

Z hľadiska **mimoriadnych udalostí** bolo zaznamenaných 536 prípadov, teda o 117 viac v porovnaní s prechádzajúcim rokom. Vyhlásených bolo 89 **mimoriadnych situácií** (o 50 menej ako v roku 2019). Najčastejšími mimoriadnymi udalosťami boli povodne, nálezy alebo úniky neznámych látok a poplašné správy. Zasahujúci príslušníci Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“) uskutočnili v roku 2020 celkovo 34 913 výjazdov, z nich 8 704 k požiarom, 13 911 k technickej pomoci, 7 235 k dopravným nehodám a 3 194 k nálezom nebezpečnej látky. V súvislosti s pandémiou vykonával HaZZ aj mnoho činností týkajúcich sa zamedzenia šírenia ochorenia (celkovo išlo o 6 893 výjazdov).

Zo správ o bezpečnosti **krajov** vyplýva, že orgány štátnej správy na regionálnej úrovni úspešne manažovali krízovú situáciu. Bezpečnostné rady krajov okrem plánovaných štvrt'ročných zasadnutí zasadali aj mimoriadne z dôvodu riešenia epidemickej situácie.

Z hľadiska kontroly bezpečnosti štátu z úrovne Úradu vlády SR boli kontroly zamerané na krízové plánovanie ÚOŠS a subjekty hospodárskej mobilizácie v jeho pôsobnosti, a tiež na oblasť civilnej ochrany na úrovni orgánov miestnej štátnej správy.

Kontrolami v oblasti **hospodárskej mobilizácie** bolo zistené nedostatočné plnenie úloh, najmä v obsahu vydávaných rozhodnutí, ktorými boli právnické osoby určené ako subjekty hospodárskej mobilizácie, v stanovení záväzkov na obdobie krízovej situácie a v neuvedení úplných postupov na vykonávanie jednotlivých opatrení hospodárskej mobilizácie v krízových plánoch. Kontrolou v oblasti **civilnej ochrany** boli zistené nedostatky v rozsahu spracovania analýz územia okresu z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí, úplnosti a reálnosti jednotlivých častí plánov ochrany obyvateľstva, ako aj v oblasti schvaľovania a úplnosti povodňových plánov záchranných prác.

Riešenie pandémie COVID-19 si vyžiadalo v roku 2020 vyhlásenie núdzového stavu a nariadenie niektorých opatrení hospodárskej mobilizácie na zmiernenie ich následkov a na zabezpečenie riešenia tejto krízovej situácie. Účelom nariadenia opatrení hospodárskej mobilizácie bolo okrem iného aj vydávanie príkazov podnikateľským subjektom alebo príkazov na pracovnú povinnosť fyzickým osobám na zabezpečenie realizácie nariadených opatrení hospodárskej mobilizácie, ktorých vykonávanie prispelo k riešeniu pandémie.

Z analýz kontrolných zistení vyplynulo, že nedostatky neboli systémového charakteru. Nedostatky vyplývali najmä z nedôsledného aplikovania ustanovení príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov subjektmi hospodárskej mobilizácie a orgánmi miestnej štátnej správy na úseku civilnej ochrany pri spracovávaní vecne príslušnej dokumentácie. Na odstránenie zistených nedostatkov boli vedúcimi kontrolovaných subjektov prijaté adekvátne opatrenia.

V **informačno-komunikačnej infraštruktúre operačných stredísk** integrovaného záchranného systému (ďalej len „**IZS**“) plnohodnotne nefungovali hlasové a dátové prepojenia medzi základnými záchrannými zložkami IZS, čo spôsobovalo neraz duplicitu pri vyťažovaní oznamovateľa v stave tiesne alebo počas mimoriadnej udalosti a následné predĺženie reakčného času záchranných zložiek pri poskytovaní pomoci. Záchranné zložky v gesčnej pôsobnosti Ministerstva vnútra SR (ďalej len „**MV SR**“) nemali k dispozícii geografický informačný systém (komplexné mapové podklady), ktorý by vyhovoval ich potrebám.

V rámci zdokumentovaných informácií je možné konštatovať, že HaZZ identifikoval v roku 2020 po prepuknutí pandémie viaceré problémy v oblastiach legislatívy krízového riadenia, ako aj manažmentu IZS, pričom na základe uvedeného sa pripravuje novelizácia legislatívy v spomínaných oblastiach.

Pripravenosť **Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany** (ďalej len „**KCHL CO**“) ako jednej zo základných záchranných zložiek IZS bola z hľadiska materiálno-technického vybavenia obmedzená. Mimoriadne udalosti, ktoré vyžadovali zásah KCHL CO v západnej časti územia SR, boli primárne riešené len prostredníctvom KCHL CO v Nitre, čo je z dlhodobého hľadiska neudržateľný stav.

V rámci **rozvoja zložiek IZS** absentovali súčinnosťné cvičenia jednotlivých zložiek IZS, ktoré by výrazne zlepšili pripravenosť a zefektívnili činnosť zložiek pri reálnych zásahoch. Jednoznačné vymedzenie kompetencií jednotlivých zložiek IZS bolo nejasné.

V hodnotenom období bol zaznamenaný pokles vo všetkých základných ukazovateľoch **dopravnej nehodovosti**. Medzi najčastejšie príčiny vzniku dopravných nehôd, ako aj smrteľných dopravných nehôd patrili porušenie povinnosti vodiča a rýchlosť jazdy.

Medzi hrozby ovplyvňujúce bezpečnosť v **cestnej doprave** sa naďalej radili konštrukcia a stav vozidla a stav dopravnej infraštruktúry.

Celospoločenským problémom zostala v **sektore železničnej dopravy** bezpečnosť na železničných priecestiach aj z hľadiska stúpajúceho počtu cestných motorových vozidiel a tým aj možnosti väčšieho počtu kolízií so železničnými vozidlami. Pandémia ovplyvnila aj správanie sa cestujúcich, a to zvýšenou agresivitou a nárastom počtu prípadov nerešpektovania zavedených opatrení. Vzrástol počet verbálnych aj fyzických útokov

na vlakový personál, či už kvôli nezakúpeniu si cestovného lístka, alebo odmietnutiu prekryť si horné dýchacie cesty.

V oblasti **leteckej dopravy** bolo v SR obmedzené fungovanie leteckej dopravy. Zakázaná bola medzinárodná letecká doprava na všetkých letiskách s výnimkou nákladných letov, technických preletov a záchranných letov. V núdzovom režime zostal pôsobiť Letecký útvar MV SR. Stále pretrvávajúcou problémovou oblasťou, a to nielen civilného letectva, boli **bezpilotné prostriedky** a integrácia ich prevádzky s ostatnou civilnou leteckou prevádzkou, ako aj pretrvávajúci problém úmyselného ožarovania lietadiel lasermi.

V oblasti **poštových služieb** bola ako významná hrozba identifikovaný výskyt pandémie, a to najmä v súvislosti s potrebou zabezpečenia poskytovania kvalitnej univerzálnej služby definovanej poštovým regulačným úradom.

V sieťach **elektronických komunikácií** boli identifikované významné bezpečnostné incidenty, ktoré boli zapríčinené technickou poruchou na zariadeniach v sieti registrovaných podnikov, externým zlyhaním spôsobeným prerušením optických trás a prípadmi úmyselných DDoS útokov (Denial of Service - útoky typu odoprenia služby s viacerými strojmi) na virtuálne servery webhostingu.

Z hľadiska **kultúrneho dedičstva** Ministerstvo kultúry SR (ďalej len „MK SR“) pokračovalo v riešení odcudzených a nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov z územia SR a podniklo kroky smerujúce k ich navráteniu. Naďalej pritom spolupracovalo s Národnou ústredňou Interpolu v Bratislave. Činnosť bola zameraná aj na kontrolu miest, na ktorých by mohlo dochádzať k nelegálnemu obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty a poškodzovaniu záujmov chránených predpismi na úseku ochrany pamiatkového fondu.

V hodnotenom období **justičná stráž** na základe písomného príkazu sudcu zadržala a dodala do výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody 67 osôb. Zaznamenaných bolo 87 prípadov **oznámení o uložení nástražných výbušných systémov v objektoch súdov**. Všetky oznámenia boli po bezpečnostných prehliadkach vyhodnotené negatívne. V zbere bolo zaevidovaných 1 232 mimoriadnych udalostí, pričom medzi najzávažnejšie patrili vzdialenie sa odsúdeného z pracoviska s dohľadom a pokus o útek obvineného alebo odsúdeného.

Na úseku **väzenstva** sa osobitná pozornosť venovala zintenzívnenému monitoringu osôb vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody pochádzajúcich z krajín s potencionálnym výskytom terorizmu.

Najvýraznejším prejavom hybridného pôsobenia v SR bolo vytváranie a šírenie **dezinformácií**, pričom rozhodujúcu úlohu zohrávali domáci aktéri. Pandémia vyvolala pomerne značnú mobilizáciu dezinformačných aktérov. Niektorí z nich prostredníctvom šírených naratívov prechádzali plynule od zdravotného hľadiska k politicky motivovaným témam, ktorých spoločným znakom bol odmietavý postoj voči vláde SR a protiepidemickým opatreniam, ktoré prijala.

Za rok 2020 neboli evidované žiadne relevantné pokusy o **ohrozenie prvkov kritickej infraštruktúry**. Zaregistrované phishingové kampane boli smerované na používateľov e-mailového servera @minv.sk, ktorí však nehlásili závažnejšie bezpečnostné incidenty. Prostredníctvom jednotky pre riešenie počítačových incidentov (ďalej len „CSIRT“) boli zaregistrované hlásenia od používateľov o bezpečnostných incidentoch vo forme podvodných e-mailových správ a phishingových správ, ktoré nepredstavovali ohrozenie kritickej infraštruktúry.

Nevznikli mimoriadne udalosti a okolnosti, ktoré by narúšali systém **ochrany utajovaných skutočností** v SR. Nedošlo k ohrozeniu funkčnosti siete utajovanej komunikácie ústavných činiteľov a ďalších predstaviteľov SR, naopak sieť bola rozšírená o moderné a bezpečné riešenia. Vďaka týmto prostriedkom bolo možné počas epidemickej situácie prevádzkovať aj bezpečné vládne spojenie a zabezpečiť plynulý chod vlády SR.

Kabinet bol v prípade potreby spôsobilý rokovať prostredníctvom zabezpečeného videokonferenčného spojenia.

2.3 Ekonomika, sociálno-zdravotná oblasť a životné prostredie

Z dôvodu pandémie slovenská ekonomika zaznamenala v roku 2020 pokles o 4,8 %. **Inflácia** sa spomalila na 2 % vplyvom klesajúcich cien komodít. Mnohé domácnosti a podniky postihol výpadok časti príjmu, resp. tržieb, čo malo za následok mierny pokles **spotrebiteľského dopytu a pokles investičnej aktivity**. Vďaka podporným schémam pomoci a možnosti odkladu splátok podiel zlyhaných úverov zatiaľ nevzrástol. Banky aj napriek tomu vytvárali opravné položky najmä s ohľadom na ich očakávaný nárast v budúcnosti. Tieto náklady na kreditné riziko rozhodujúcou mierou prispeli k **poklesu ziskovosti bankového sektora za rok 2020 o viac ako štvrtinu**. Banky boli na straty z nesplácaných úverov pripravené. Mali dostatok kapitálu nielen na to, aby po očakávanom náraste kreditných strát v dôsledku pandémie zostali stabilné, ale aby aj dokázali pokračovať v úverovaní ekonomiky.

Vplyv pandémie na **sektor poisťovní** bol zatiaľ pomerne mierny. Prejavil sa najmä poklesom predpísaného poistného v životnom poistení a poklesom finančného výsledku. Dôchodkové a podielové fondy utrpeli na začiatku pandémie veľké straty, ktoré sa však do konca roka 2020 podarilo prevažne alebo dokonca úplne eliminovať.

Export poklesol vplyvom ochladenia zahraničného dopytu. Obnovenie globálneho obchodu pomohlo naštartovať export v druhej polovici roka 2020. **Dovoz** sa prepadol výraznejšie, keďže firmy využívali vo väčšej miere zásoby. Zahraničný obchod tak skončil za celý rok pozitívne.

Bezprostredná hrozba vlny insolventnosti bola odvrátená, ale cenou za to bol **nárast zadlženosti podnikov a verejnej správy**, čo môže v dlhšom časovom horizonte prispievať k zvýšenej zraniteľnosti bilancií týchto sektorov. Opatrenia vlády na udržanie pracovných miest a likvidity v podnikovom sektore spôsobili veľké výpadky v hospodárení verejného sektora. Verejný sektor hospodáril s veľkým deficitom a **verejný dlh sa výrazne prehĺbil**.

V sektore **výroby elektriny** došlo v porovnaní s rokom 2019 k zlepšeniu, keď potreba importu elektriny zo zahraničia klesla z 5,6 % na 1,1 % v roku 2020. Zdrojovú základňu SR tak možno označiť za dostatočnú pri pokrývaní domácej spotreby elektriny. Dôvodom zníženia podielu importu na spotrebe elektriny bol nárast výroby z domácich zdrojov, a tiež pokles hrubej spotreby elektriny v SR o 3,1 %.

V roku 2020 bola **spotreba plynu** v SR takmer 5,2 mld. m³, čo v porovnaní s rokom 2019 (5 mld. m³) predstavuje len mierny nárast.

Nenastalo **žiadne prerušenie dodávok primárnych energetických surovín**. Taktiež nenastalo prerušenie zásobovania konečnými energiami, ako sú elektrina, teplo a pohonné hmoty. Základným predpokladom vonkajšej energetickej bezpečnosti SR je vytvorenie strategického partnerstva s producentskými a tranzitnými krajinami.

Počet a charakter udalostí bol v rámci obvyklých prevádzkových porúch bez osobitnej významnosti z hľadiska **jadrovej bezpečnosti**. Bolo zaevidovaných 5 prevádzkových udalostí podliehajúcich hláseniu dozornému orgánu na JE Bohunice V-2 a 12 udalostí na JE Mochovce 1 a 2. Úrad jadrového dozoru SR (ďalej len „ÚJD SR“) neobmedzil rozsah alebo platnosť povolenia a ani nezastavil prevádzku žiadneho jadrového zariadenia.

K 31. 12. 2020 žilo na území SR 5 459 781 **obyvateľov**. V priebehu roka 2020 sa narodilo takmer 56,7 tis. živých detí, čo je medziročný pokles o vyše 400 živonarodených. Hrubá miera pôrodnosti dosiahla úroveň 10,4 ‰. Výrazne sa zvýšil počet úmrtí (o viac ako 5,8 tis. osôb), zomrelo takmer 59,1 tis. osôb. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla úroveň 10,8 ‰. Počet zomretých v SR bol najvyšší za posledných 75 rokov. Ide o prirodzený úbytok obyvateľov prvýkrát po 17 rokoch, vyšší počet zomretých osôb ako narodených bol zaznamenaný naposledy v roku 2003.

SR dosiahla opäť kladné hodnoty prírastku sťahovaním s migračným saldom 4,3 tis. osôb. Medziročne sa tak migračný prírastok zvýšil o 715 osôb. Celkový prírastok obyvateľstva v roku 2020 dosiahol hodnotu 1,9 tis. osôb, čo predstavuje výrazný medziročný pokles o viac ako 5,5 tis. obyvateľov.

Vplyvom pandémie **narástol počet osôb, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii** a boli ohrozené sociálnym vylúčením, chudobou, vylúčením z bývania, nezamestnanosťou a pod. Ku koncu decembra 2019 priemerná miera evidovanej nezamestnanosti klesla na úroveň 4,92 % a predstavovala historicky najnižšiu úroveň od vzniku SR. Koncom decembra 2020 sa však zvýšila o 2,65 p. b. na úroveň 7,57 %. **V dôsledku pandémie bol tak prerušený pozitívny trend v znižovaní nezamestnanosti** a na trhu práce nastal negatívny vývoj s potrebou reakcie.

V systéme pomoci v **hmotnej núdzi** bolo priemerne mesačne 61 491 jej príjemcov, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje nárast o 874 (1,44 %). Priemerný mesačný počet spoločne posudzovaných osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi bol 134 197, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje pokles o 3 762 osôb (2,72 %).

Vplyvom pandémie sa **rezort zdravotníctva stal najviac zasiahnutým rezortom v SR**. Do 31. 12. 2020 bolo v SR testami RT-PCR **pozitívne testovaných** na ochorenie COVID-19 184 508 osôb, pričom 127 190 osôb sa vyliečilo. V rámci opatrení proti šíreniu pandémie a v snahe identifikovať nakazených sa v októbri a novembri 2020 uskutočnili dve kolá celoplošného testovania obyvateľstva prostredníctvom antigénových testov s názvom operácie **Spoločná zodpovednosť**. V rámci operácie medzi sebou spolupracovali Ministerstvo obrany SR (ďalej len „MO SR“), MV SR, Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“), Správa štátnych hmotných rezerv SR a orgány regionálnej a miestnej samosprávy.

Na následky pandémie v roku 2020 zomrelo 2 250 osôb a ďalších 569 úmrtí bolo „s COVID-om“, avšak hlavnou príčinou úmrtia bolo iné ochorenie. Celkový počet **úmrtí** v súvislosti s ochorením bol v SR k 31. 12. 2020 presne 2 819, čo v prepočte na tisíc pozitívnych prípadov predstavuje 15,1 úmrtí.

V prvých piatich mesiacoch roka 2020 boli najčastejšou príčinou smrti aj naďalej kardiovaskulárne ochorenia. Viac než tri štvrtiny úmrtí medzi januárom a májom 2020 zapríčinili choroby obehovej sústavy. Pandémia však mohla **nepriamym spôsobom zvyšovať úmrtnosť** na iné príčiny, a to napríklad odkladaním vyhľadávania lekárskej starostlivosti, zanedbanou diagnostikou či zhoršujúcim sa duševným zdravím.

V prvých mesiacoch pandémie spôsobila prerušenie dodávateľských reťazcov v oblasti osobných ochranných pracovných prostriedkov pre zdravotnícky personál a poskytovateľov záchranných zdravotných služieb (ďalej len „ZZS“).

V rezorte životného prostredia pretrvávali už známe hrozby, akými sú zmena klímy, strata biodiverzity a kolaps ekosystémov, neudržateľné využívanie prírodných zdrojov a skládkovanie odpadov, prítomnosť environmentálnych záťaží či rastúce znečistenie všetkých zložiek životného prostredia, najmä ovzdušia a vôd.

V roku 2020 boli výsledky úradnej kontroly potravín lepšie ako v roku 2019. **V roku 2020 bolo skontrolovaných 8 032 právnych subjektov. Vykonaných bolo celkovo 47 829 úradných kontrol potravín na všetkých stupňoch v reťazci, pričom bolo 2 829 kontrol s nedostatkom, čo predstavuje 5,9 %. Celkový počet zistených nedostatkov počas úradných kontrol bol 9 847.** Prijaté opatrenia na zlepšenie hygieny predaja a bezpečnosti potravín boli účinné. Bolo vykonaných 326 kontrolných akcií v rámci kontrol transportu v súčinnosti s PZ. Kontrola prebehla pri 1 135 komoditách v 706 zásielkach, pričom 41 (5,8 %) zásielok vykazovalo nedostatky. Celkové výsledky kontroly ukazujú zlepšenie kvality a bezpečnosti v porovnaní s rokom 2019. V dôsledku súčasnej epidemickej situácie a prioritizácie úloh PZ bolo skontrolovaných o 19 % menej komodít ako v roku 2019.

Vodohospodárska výstavba, š. p. realizovala **technicko-bezpečnostný dohľad** (ďalej len „TBD“) nad všetkými vodnými stavbami I. a II. kategórie s výnimkou odkalísk Slovinky, Nižná Slaná, Snina, Rudňany. Vykonanie TBD prebehlo aj nad ďalšími 133 priehradami, hrádzami, poldrami a malými vodnými elektrárnami III. a IV. kategórie, rovnako nad 18 odkaliskami III. a IV. kategórie. Vlastníci uvedených odkalísk nezabezpečovali odborný TBD a nezabezpečovali žiadnu kontrolu ani realizáciu nápravných opatrení z predchádzajúceho výkonu TBD. V prípade odkalísk Slovinky a Nižná Slaná ide o dlhoročný pretrvávajúci legislatívny problém, ktorý môže mať za následok ohrozenie obyvateľov, majetku a životného prostredia. Na základe TBD bolo zistených viacero porúch na technologických zariadeniach.

V súčasnosti predstavuje riziko 35 **uzatvorených skládok**. V roku 2020 došlo k **bezprostrednej hrozbe environmentálnej škody** na nelegálnej skládke Farná v Ivanke pri Dunaji, kde sa potvrdila environmentálna škoda na podzemnej vode. Znečistením, ktoré uniklo zo skládky Vlčie hory bola spôsobená environmentálna škoda na ornej pôde.

V roku 2020 nebola nahlásená žiadna závažná priemyselná havária, ktorá by mala následky na život a zdravie občanov, životné prostredie a majetok.

V oblasti zdravia zvierat bol **najzávažnejšou udalosťou výskyt** viacerých ohnísk **afrického moru ošípaných**. Potvrdený bol v 17 prevádzkach chovu domácich ošípaných. Ohniská boli lokalizované v okresoch Trebišov, Košice-okolie a Rožňava. Na konci roka 2020 bolo **zamorených 13 okresov**.

Z pohľadu rastlinolekárstva predstavovali hrozbu pre územie SR v priebehu minulého roka aj karanténni škodcovia Únie. Bola zistená prítomnosť baktériovej krúžkovitosti zemiaka (*Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*), háďatka zemiakového (*Globodera* spp.) a spály jadrovín (*Erwinia amylovora*). Vydanými rastlinolekáorskými opatreniami bolo nariadené daného škodcu čo najrýchlejšie a najefektívnejšie eradikovať.

Rovnako nebezpečnou hrozbou je problematika nelegálnych prípravkov na ochranu rastlín (pesticídov), ich dovozu, distribúcie a používania. Tieto prípravky často obsahujú pesticídne látky na úrovni EÚ neschválené a rizikové pre zdravie ľudí alebo pre určité zložky životného prostredia (napr. podzemné vody) alebo sú falšované a ich obsah nie je v súlade s deklarováým zložením. Takéto prípravky sú hrozbou pre ľudí priamou expozíciou pri manipulácii s nimi, ako aj expozíciou prostredníctvom ošetrovaných plodín a ich konzumáciou. Kontamináciou podzemných vôd môže následne dôjsť ku znečisteniu pitných vôd pesticídnyimi látkami. V roku 2020 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky podľa potreby poskytovalo Kriminálnemu úradu Finančnej správy SR pri podozrivých prípadoch konzultácie, pričom bolo zachytených 3 310 kg ilegálnych prípravkov.

V oblasti lesného hospodárstva a spracovania dreva zostal hrozbou pre bezpečnosť štátu **pokles konkurencieschopnosti** lesného hospodárstva a spracovania dreva v dôsledku nedostatočnej modernizácie technológií a infraštruktúry. Môže dôjsť k neefektívnemu využívaniu domácich zdrojov surového dreva, neudržateľnej produkcii drevnej biomasy na energetické využitie a poklesu tvorby zdrojov na reprodukciu. Z hľadiska tržieb a výnosov malo lesné hospodárstvo klesajúcu tendenciu.

Potvrdil sa trend, že dochádza k **najväčšiemu poškodeniu** lesov biotickými škodlivými činiteľmi v histórii SR, najmä podkôrnym hmyzom. Z rôznych dôvodov sa často nevykonali včasné a dôsledné opatrenia na ochranu lesa, čo prispelo k súčasnému nepriaznivému stavu a rozsahu poškodenia lesov.

2.4 Bezpečnosť kybernetického priestoru

Dynamický rozvoj **informačných a komunikačných technológií** ovplyvňoval aj hrozby v kybernetickom priestore, v ktorom pôsobili okrem štátov aj neštátni aktéri. V SR boli zaznamenané **sofistikované kybernetické bezpečnostné incidenty** zamerané na vybrané subjekty vládneho a súkromného sektora s cieľom exfiltrácie údajov, únikov

citlivých informácií a snahy o neoprávnenú manipuláciu s informáciami. Tento vývoj potvrdzoval existenciu významných kybernetických hrozieb aj na úseku obrany štátu.

Počet **kybernetických útokov** rástol v roku 2020 rýchlejšie než počet nových zariadení zapojených do internetovej siete. Kybernetický priestor tiež ovplyvnila pandémia COVID-19. Pandémia nezmenila spôsob útokov, slúžila však tiež ako naratív a zo zdravotníctva tak vytvorila najexponovanejší sektor. Počet nahlásených incidentov v tomto sektore stúpol až o 422% oproti roku 2019. Z hľadiska závažnosti dominovali problémy týkajúce sa dostupnosti zdravotníckej techniky cez internet, otvorených databáz, zastaraných počítačových zariadení a absencie kontroly prístupu.

V roku 2020 bolo nahlásených a detegovaných 39 788 549 incidentov, riešených bolo 3 793 incidentov. Najviac nahlásených a detegovaných incidentov sa týkalo kategórie „nežiaduci obsah“ (39 447 792), najviac riešených incidentov (1 216) spadalo do kategórie „pokus o prienik“.

Kybernetický priestor SR významne ovplyvnili **celosvetové phishingové kampane**. Boli to najmä kampane využívajúce sociálne inžinierstvo cez telefón (tzv. Microsoft technical support scam). Útočníci sa snažili presvedčiť obeť, že majú v počítači umiestnený škodlivý kód a v záujme vyriešenia problému ich vyzývali na poskytnutie vzdialeného prístupu k zariadeniu a vyplatenie finančnej odmeny za vyriešenie problému. Prebehla aj phishingová kampaň zneužívajúca dôveru v Slovenskú poštu, v rámci ktorej boli obetiam distribuované podvodné e-maily vyzývajúce na úhradu poplatku za doručenie fiktívnej zásielky.

Niektoré **hekerské skupiny** využívali v rámci phishingových kampaní ako prílohu aj malvér Agent Tesla, ktorý z infikovaných počítačov kradol prístupové heslá. Zaznamenané boli útoky na DNS (Domain Name Server) smerovače, ktoré sa využívajú na presmerovanie na škodlivé stránky, kde mohlo prísť k odcudzeniu citlivých údajov, najmä čísiel platobných kariet. Dňa 9. 12. 2020 bol zaznamenaný kybernetický útok na Európsku liekovú agentúru zameraný na dokumentáciu súvisiacu s vývojom vakcíny proti COVID-19 od konzorcia Pfizer/BioNTech. Cieľom útoku bolo pozmeniť hodnotenia vakcín, čo malo vyvolať zneistenie obyvateľstva ohľadom bezpečnosti vakcín, ale aj nedôveru k vedeckým postupom v boji proti pandémie.

Objavili sa aj útoky založené na **zneužívaní zraniteľností v štátnych informačných systémoch a službách**. Jednou z najzávažnejších udalostí bolo zneužitie zraniteľnosti systému na správu IT aktív SolarWinds Orion. Išlo o tzv. supply chain útok, pri ktorom bol škodlivý kód implementovaný priamo do legitímnej aktualizácie softvéru, čo útočníkom umožnilo získavať citlivé informácie od každej organizácie, ktorá softvér používala. Závažné zraniteľnosti boli odhalené v systémoch Finančnej správy a Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Veľkú hrozbu predstavovalo **šírenie ransomvérového škodlivého kódu** (napr. hobs, GandCrab, Crysis a iné). Útočníci sa pri ňom intenzívnejšie zamerali na samosprávne orgány. Motivovali ich úspechy a finančné zisky po útokoch na viaceré mestá v USA. V SR sa prostredníctvom ransomvéru uskutočnil aj útok na televíznu stanicu Senzi.tv, na spoločnosť Prokeš (ransomvér Avaddon). V slovenskom kybernetickom priestore bol detegovaný aj výskyt riadiacej serverovej infraštruktúry kyberzločineckej skupiny Revil.

Zvýšená aktivita kybernetických aktérov a APT (Advanced Persistent Threat) skupín (napr. Lazarus, Cozy Bear, Fancy Bear atď.) bola vo svete pre rok 2020 špecifická. Bola zaznamenaná činnosť APT skupín, konkrétne aktivita severokórejskej skupiny Lazarus, ktorá mala záujem o firmy pôsobiace vo vojenskom priemysle. Uvedený typ kybernetického útoku využívali aj iné hekerské skupiny z Číny, Ruskej federácie alebo Vietnamu.

V kybernetickom priestore SR boli zachytené **aktívne svetové phishingové kampane**, často prekladané do slovenského jazyka. Z nich pomerne veľká časť šírila malvér Emotet. Ten útočníci využívali ako platformu na ďalšiu fázu útoku, najčastejšie ransomvérom (Ryuk). Podstatná časť kampaní sa zameriavala na krádež prihlasovacích údajov do účtov

e-mailových služieb obetí (napr. Owa, Zimbra, rôzne nedôveryhodne spracované webstránky s tabuľkou, kam mala obeť zadať prihlasovacie údaje kvôli aktualizácii účtu a pod.), no tiež do bankových služieb a účtov Microsoft. Cieľom útokov sa stali najmä rozhrania mailových serverov spoločností. Okrem masívnych kampaní boli pozorované aj ciele kampane na verejnú správu, v niekoľkých prípadoch vedúce k úspešnej kompromitácii informačných systémov. Dôsledkom bolo nasadenie ransomvéru, spywaru a únik prihlasovacích údajov. **Bezpečnosť informačných systémov vo verejnom sektore** podstatne ovplyvňoval nedostatočný manažment záplat a aktualizácií systémov a implementovania bezpečnostných odporúčaní už pri vývoji IT systémov a aplikácií. Dôsledky sa v roku 2020 ukázali napríklad v pravdepodobnom úniku citlivých údajov občanov SR, ktorý je v štádiu ďalšieho šetrenia (prípád NCZI).

Pandémia ovplyvnila aj ostatné sektory. Organizácie umožňovali zamestnancom vykonávať **prácu z domu**. Po technickej ani bezpečnostnej stránke, však na takúto zmenu pracovnej filozofie viaceré organizácie neboli pripravené. Vo väčšej miere boli využívané videokonferenčné nástroje, pri ktorých vzniklo viacero pochybností o ich zabezpečení a spoľahlivosti pri prenose informácií (napr. Zoom).

Pokles záujmu hekerských skupín o informácie súvisiace s pandémiou možno očakávať až po stabilizácii situácie spôsobenej pandémiou COVID-19.

3 Zachovávanie bezpečnosti SR

3.1 Zahranično-bezpečnostné aspekty

SR v čase globálnej pandémie vystupovala ako spoľahlivý spojenec a dôveryhodný partner, pričom sa aktívne podieľala na formovaní medzinárodného prostredia. Efektívne, prihliadajúc na protiepidemické opatrenia, rozvíjala potrebné medzinárodné styky a viedla dialóg s cieľom presadzovať svoje strategické bezpečnostné záujmy v meniacom sa bezpečnostnom prostredí, s dôrazom na dodržiavanie princípov a noriem medzinárodného práva, multilateralizmus, plnenie svojich spojeneckých a iných medzinárodných záväzkov, dobré susedské vzťahy, mierové riešenie sporov medzi štátmi, rešpektovanie územnej celistvosti a politickej nezávislosti štátov a upevňovanie hodnôt slobody, demokracie, právneho štátu, rovnosti, ľudskej dôstojnosti a ochrany všetkých ľudských práv a základných slobôd vo svete.

Členstvo SR v **NATO a EÚ** bolo aj naďalej základným pilierom bezpečnosti a stability. SR presadzovala budovanie funkčnej a stabilnej euroatlantickej bezpečnostnej architektúry. Dôraz kládla predovšetkým na efektívnosť a akcieschopnosť NATO a EÚ, ich spoluprácu a zodpovedný medzinárodný krízový manažment.

SR podporovala proces strategickej reflexie NATO ako súčasť jeho budúcej adaptácie. Prispievala k tvorbe a implementácii **politiky posilňovania odstrašovania a obrany**. Participovala tiež na tvorbe ďalších spoločných politík, napr. v oblasti nastupujúcich prelomových technológií. Podporovala partnerskú politiku NATO, osobitne voči Ukrajine, ako aj začlenenie Severného Macedónska do NATO, ktoré sa úspešne zavrášilo v roku 2020. Politiku otvorených dverí NATO SR presadzovala aj pri naplňaní euroatlantických ambícií Gruzínska a v rámci politického dialógu s Bosnou a Hercegovinou. SR dodatočným navýšením obranných výdavkov zvýšila ich úroveň na 1,98 % HDP v súlade so záväzkami zo summitu vo Walese. Taktiež aktívnejšie využívala medzinárodnú spoluprácu a zahraničnú pomoc, najmä služby Agentúry NATO pre podporu pri nákupe techniky a materiálu a rozvoji infraštruktúry.

SR naďalej prispievala k mieru, bezpečnosti a stabilite formou **účasti v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu**. Celkovo k 31. 12. 2020 v medzinárodných civilných a vojenských misiách, operáciách a v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu pôsobilo 479 vyslaných zástupcov SR, z nich 447 príslušníkov OS SR

(34 žien), 30 príslušníkov PZ (7 žien), 1 pracovník MZVEZ SR a 1 pracovník MO SR. Najpočetnejším príspevkom SR do aktivít medzinárodného krízového manažmentu bola misia OSN na Cypre. SR sa v roku 2020 stala zakladajúcim členom Centra výnimočnosti pre civilný krízový manažment v Berlíne, ktorý má pomôcť krajinám pri vytváraní vhodných podmienok na vysielanie svojich expertov do medzinárodných civilných misií.

SR prispela jednotkou síl pre špeciálne operácie OS SR do Síl reakcie NATO. Aktívny prístup SR k jej záväzkom potvrdilo rozhodnutie o vyslaní OS SR do vojenských výcvikových misií EÚ v Malijskej republike a v Stredoafrickej republike a tiež do operačného veliteľstva vojenskej operácie EUNAVFOR MED IRINI v Taliansku. Vláda SR tiež v decembri 2020 schválila Návrh na navýšenie počtu príslušníkov OS SR a vyčlenenie do rezervných síl pre vojenskú operáciu EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine, ktorý reagoval aj na potreby tejto operácie po odchode Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ.

SR sa aktívne angažovala aj v medzinárodných misiách a operáciách civilného krízového manažmentu v rámci EÚ. Svoju prítomnosť zamerala na krajiny Východného partnerstva, západného Balkánu a do misie OSN podporujúcej reformu bezpečnostného sektora na Cypre. Celkovo 30 policajtov pôsobilo v misiách EUBAM Ukrajina/Moldavsko, EULEX Kosovo, EUMM Gruzínsko, EUAM Ukrajina, OBSE - Ukrajina, špeciálna monitorovacia misia, OSN UNFICYP Cyprus a EUCAP Somálsko. Okrem toho bolo vyslaných 69 policajtov do operačných aktivít agentúry FRONTEX a ďalších 18 policajtov pôsobilo na základe bilaterálnych dohôd so štátmi západného Balkánu. Naopak, v dôsledku pandémie organizačný útvar plniaci úlohu všeobecného kontaktného bodu voči Európskemu azylovému podpornému úradu, ako aj národného kontaktného bodu pre vyslanie, sprostredkoval pre zamestnancov migračného úradu menej vyslaní do tzv. azylových podporných tímov EASO. Dohromady išlo o 6 vyslaní do Grécka, Talianska, na Maltu a Cyprus.

SR potvrdzovala zodpovedný prístup aj k svojmu členstvu v EÚ prispievaním k tvorbe a implementácii **Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ**. Podporila napríklad začatie prípravy tzv. Strategického kompasu EÚ, ktorý ovplyvní smerovanie politiky EÚ v oblasti obrany, rozhodnutia súvisiace s Európskym obranným fondom a Nástroj na prepájanie Európy, zriadenie Európskeho mierového nástroja a Strategickú revíziu Stálej štruktúrovanej spolupráce EÚ (ďalej len „PESCO“). Pokrok nastal aj v oblastiach spolupráce medzi EÚ a NATO, najmä v oblasti vojenskej mobility.

SR v rámci **PESCO** naďalej viedla projekt v oblasti nepriamej palebnej podpory, pokračovala ako člen v piatich projektoch a so statusom pozorovateľa pôsobila v ďalších troch, pričom do jedného z nich pristúpila v roku 2020.

Repatriácie slovenských občanov z celého sveta v prvej polovici roka 2020 v dôsledku pandémie predstavovali najväčšiu logistickú operáciu krízového manažmentu od vzniku SR a preverili nastavenie systému krízového riadenia. Prioritou ostáva permanentné monitorovanie bezpečnostnej situácie vo svete s cieľom identifikovať možné riziká pre občanov SR a vytvoriť priestor pre včasnú reakciu zložiek krízového manažmentu.

SR sa aktívne zapájala aj do **medzinárodného úsilia v boji proti terorizmu**, najmä prostredníctvom účasti v Globálnej koalícii pre boj proti Daeš a účasti vo výcvikových misiách NATO v Afganistane a Iraku a zapojením sa do vojenskej výcvikovej misie EÚ v Mali. SR presadzovala udržanie funkčnosti globálneho systému kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia kladúc dôraz na zodpovedné správanie sa všetkých zúčastnených krajín. Podporila procesy vedúce k jadrovému odzbrojeniu, rešpektovanie záväzkov zákazu chemických zbraní a iniciatívy na dodržiavanie JCPOA.

Okrem toho **SR posilnila spoluprácu s USA** spustením strategického politického dialógu a podpísaním spoločného vyhlásenia o posilnení vzájomnej spolupráce v oblasti 5G sietí. Vo vzťahu k svojim susedom rozvíjala intenzívnu spoluprácu na bilaterálnej úrovni

aj v rámci existujúcich regionálnych fór, osobitne **Vyšehradskej skupiny** (ďalej len „V4“) a **Slavkovského formátu** s cieľom prispievať k riešeniu výziev v európskom a euroatlantickom priestore a zdieľať informácie na zefektívnenie boja proti pandémie.

Progres predstavuje uzavretie dohôd o spolupráci v oblasti vojenského letectva s Poľskom a Maďarskom, čím bolo zavŕšené dlhoročné úsilie o vytvorenie tohto typu medzinárodno-právneho rámca so štátmi V4 na budúcu intenzívnejšiu regionálnu spoluprácu. V rámci V4 sa v nadväznosti na revíziu Dlhodobej vízie krajín V4 o ich obrannej spolupráci riešila implementácia prioritných oblastí a aktualizácia akčného plánu obrannej spolupráce, pokračovala tiež príprava spoločnej bojovej skupiny EÚ. Spolupráca v oblasti výcviku bola v dôsledku opatrení v súvislosti s pandemiou obmedzená.

Ako súčasť zvyšovania odolnosti štátu a spoločnosti voči hybridným hrozbám sa **SR** v roku 2020 stala **členom Európskeho centra výnimočnosti pre boj proti hybridným hrozbám v Helsinkách**.

V auguste 2020 **SR** vyhostila **troch pracovníkov zastupiteľského úradu Ruskej federácie**, ktorých činnosť bola podľa informácií slovenských spravodajských zložiek v rozpore s Viedenským dohovorom o diplomatických stykoch. Ruská strana reagovala recipročným opatrením.

V súvislosti s **ochranou pred priamymi zahraničnými investíciami**, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť bezpečnosť a verejný poriadok, zriadilo Ministerstvo hospodárstva SR kontaktné miesto na spoluprácu s ostatnými členskými štátmi EÚ a Európskou komisiou v rámci ustanoveného mechanizmu kooperácie v oblasti priamych zahraničných investícií do EÚ. V roku 2020 Ministerstvo hospodárstva SR začalo pripravovať príslušnú legislatívu na preverovanie, ktorej účinnosť je plánovaná od 1. januára 2022.

Uvedomujúc si vážnosť a bezpečnostné presahy environmentálnych výziev SR aktívne rozvíjala **environmentálnu politiku** aj na európskej a medzinárodnej úrovni. S cieľom zmiernenia dôsledkov zmeny klímy a dosiahnutia uhlíkovej neutrality do roku 2050 sa SR prihlásila k vyšším cieľom znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2030. V roku 2020 sa v súvislosti s ochranou biodiverzity konal Summit OSN pre biodiverzitu, kde SR reprezentovala prezidentka Zuzana Čaputová. Spoločne s viacerými štátmi sveta podpísala „Leaders Pledge for Nature“, v rámci ktorého politickí lídri prisľúbili zvrátiť stratu biodiverzity do roku 2030.

3.2 Zabezpečovanie obrany štátu

Vláda SR svojou činnosťou na úseku obrany štátu potvrdzovala zodpovedný prístup k zvyšovaniu obranyschopnosti SR ako súčasť celkovej pripravenosti štátu čeliť bezpečnostným hrozbám a výzvam a k odolnosti voči nim, a to prijatím viacerých významných rozhodnutí vrátane nárastu obranných výdavkov SR.

V súlade s novým programovým vyhlásením vláda SR v decembri 2020 schválila návrh Obrannej stratégie SR, čím bol vytvorený adekvátny strategický rámec zabezpečovania obrany štátu. Nová stratégia formuluje základné prístupy SR k zabezpečovaniu svojej obrany, ciele obrannej politiky, spôsoby a nástroje ich napĺňania.

Pokračovala implementácia **Koncepcie rozvoja systému obrany štátu** (2018) a noviel právnych predpisov na úseku obrany štátu, ktoré nadobudli účinnosť vo februári 2020. Dokončenie dokumentov rozpracúvaných podľa tejto koncepcie bolo odložené na rok 2021 v záujme reflexie nových stratégií v oblasti obrany a bezpečnosti štátu. Vláda SR schválila aktualizáciu Národného systému reakcie na krízové situácie reagujúc na zmeny vo všeobecne záväzných právnych predpisoch účinné od februára 2020 a aktualizáciu postupov v NATO v tejto oblasti. Z analýzy zvládania pandémie v pôsobnosti MO SR zameranej na funkčnosť systému krízového riadenia a pripravenosť jednotiek OS SR na plnenie úloh pri riešení nevojenského ohrozenia vyplynuli odporúčania aj vo vzťahu k bezpečnostnému systému SR.

V rámci výstavby a rozvoja OS SR došlo k pozitívnemu vývoju vo viacerých oblastiach vrátane ich celkových počtov a štruktúry. V úvode roka sa posilnili motivačné faktory na zotrvanie profesionálnych vojakov v službe, ako aj na zvýšenie záujmu občanov o vstup do štátnej služby profesionálnych vojakov. Počet zregrutovaných občanov do OS SR už tretí rok prevýšil počet odídených profesionálnych vojakov, čím sa podarilo zvýšiť personálnu naplnenosť na 78,4 %, a to aj napriek nárastu tabuľkových počtov OS SR.

Celkový nízky stav personálnej naplnenosti je spôsobený aj skutočnosťou, že počet profesionálnych vojakov, na ktorý sú alokované zdroje, je dlhodobo výrazne nižší než celkové tabuľkové početné stavy.

V kontexte reakcie na vývoj pandémie bola schválená **novela zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov**, ktorá skrátila výberové konania, upravila realizáciu niektorých pozastavených personálnych opatrení a karanténne opatrenia týkajúce sa vojakov. V závere roka bola schválená ďalšia novela tohto zákona, ktorá zlepšila podmienky pravidelnej regenerácie fyzických a duševných síl profesionálnych vojakov.

Pravidelného cvičenia aktívnych záloh OS SR sa zúčastnilo 78 vojakov. K 1. 1. 2021 bolo uzavretých 133 dohôd o zaradení do aktívnych záloh, takmer rovnaký počet ako rok predtým, plánovaný cieľ 329 sa tak nepodarilo dosiahnuť. Pripravovala sa analýza stavu získavania a výcviku aktívnych záloh ako podkladu pre koncepčné riešenie problematiky. Dobrovoľná vojenská príprava neprebehla z dôvodu pandémie COVID-19.

V oblasti **vyzbrojovania** bolo úsilie zamerané na riešenie projektu obstarania 3D rádiolokačnej techniky a financovania veľkých projektov - stíhacích lietadiel F-16 a vrtuľníkov UH-60 s dodaním posledných 3 kusov vrtuľníkov. Dodané boli aj protitankové riadené strely SPIKE, munícia pre samohybnú kanónovú húfnicu ZUZANA 2, špeciálne nákladné automobily - rýpadlá, odmínovací komplet „BOŽENA V“ a malé terénne automobily. Boli modernizované komunikačné systémy na vybranej technike a vykonaná modernizácia a bezpečnostná certifikácia niekoľkých mobilných spojovacích uzlov.

Pokračovala príprava ďalších projektov napr. v oblasti bojovej techniky pozemných síl, výstroja vojakov a odolnosti komunikačných a informačných systémov. Po navýšení zdrojov na riešenie stavu zásob OS SR došlo k ich zvýšeniu naprieč spektrom zásobovacích tried. Na nákup hlavnej výzbroje a techniky a súvisiaci vývoj a výskum sa podľa kritérií NATO vynaložilo cca 32 % z obranných výdavkov SR.

Hlavná pozornosť **v oblasti výcviku** OS SR bola zameraná na mechanizovanú brigádu, mechanizovanú prápornú skupinu, spôsobilosti síl deklarovaných na plnenie úloh nasaditeľných síl NATO. Výcvik bol do značnej miery ovplyvnený pandemiou, hoci celková vycvičenosť v OS SR v roku 2020 zaznamenala z dôvodu nákupu novej techniky mierny rast.

Rozvoj **infraštruktúry** v užívaní OS SR bol zameraný najmä na vybrané letecké základne v súvislosti s nákupom novej leteckej techniky, kde prebiehala prípravná fáza, ďalej na potreby mechanizovanej brigády, na zabezpečenie ochrany vybraných priestorov a objektov.

Kapacity a spôsobilosti podpory obrany štátu boli rozvíjané podľa príslušného medzirezortného programu. Vláda SR rozhodla o aktualizácii zaradenia objektov obrannej infraštruktúry do kategórie objektov osobitnej dôležitosti alebo do kategórie ďalších dôležitých objektov na obranu štátu a o spôsobe ich ochrany a obrany. Na skvalitnenie poskytovania podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území SR vláda SR schválila Koncepciu poskytovania podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území SR (HNS).

Nové **strategické dokumenty** v oblasti obrany a bezpečnosti štátu vytvorili **aj adekvátny** strategický rámec kybernetickej obrany. V podmienkach MO SR sa pripravoval návrh Stratégie kybernetickej obrany SR zameranej na budovanie a posilňovanie kybernetických spôsobilostí na účely vykonávania operácií na zabezpečenie obrany

a bezpečnosti štátu v kybernetickom priestore. Pripravovala sa aj implementácia doktrínálnych dokumentov NATO týkajúcich sa kybernetických operácií do podmienok SR.

Obranu štátu v kybernetickom priestore vykonávalo Centrum pre kybernetickú obranu SR. Uzatvorením zmlúv o vzájomnej spolupráci v **oblasti kybernetickej bezpečnosti a kybernetickej obrany** prehĺbilo toto centrum spoluprácu s vybranými subjektmi pôsobiacimi na úseku obrany štátu. Pokračovalo budovanie a posilňovanie jeho personálnych, materiálnych a kompetenčných spôsobilostí potrebných na plnohodnotné plnenie jeho úloh. Pandémia obmedzila výkon cvičení kybernetickej obrany.

MO SR prevzalo koordinačnú úlohu nad prípravou návrhu *Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám*.

Napriek opatreniam pretrvávali nedostatky v **oblasti kapacít a spôsobilostí OS SR** a podpory obrany štátu. Personálna naplnenosť OS SR bola nízka, väčšina výzbroje a techniky bola technologicky a fyzicky zastaraná a po dobe životnosti, aj napriek navýšeniu zdrojov pretrvávali výrazné deficity zásob OS SR najmä munície, tiež výcvikové obmedzenia v kontexte zdrojového krytia, ktoré sa zväčšili v kontexte pandémie, pretrvávala aj zastaranosť až havarijný stav časti infraštruktúry v užívaní OS SR. Nedošlo k podstatným zmenám v úrovni operačnej pripravenosti OS SR; jej dlhodobé nízke parametre sú spôsobené najmä deficitmi z minulých období v oblasti modernizácie hlavných druhov výzbroje, bojovej techniky a komunikačno-informačných prostriedkov s dosahom na ich prevádzkyschopnosť a bojaskopnosť. V oblasti mobilizačnej pripravenosti OS SR pretrvávali problémy v nedoplnení výzbrojou, technikou, materiálom a nízkej pripravenosti vojakov v zálohe. V rámci kapacít a spôsobilostí podpory obrany štátu pretrvávali nedostatky najmä v oblasti obrannej infraštruktúry a v zabezpečovaní služieb a činností pre OS SR. Potvrďovala sa potreba plánovitého kontinuálneho rozvoja OS SR a podpory obrany štátu.

OS SR sa značnou mierou podieľali **na plnení opatrení súvisiacich s riešením pandémie**. V súlade s uzneseniami vlády SR na boj proti pandémie a na odstraňovanie následkov núdzového stavu vyhláseného na území SR vyčleňovali OS SR personál na plnenie úloh pre PZ v počte do 500 príslušníkov a následne až do 1 500 vojakov a pre MZ SR vyčleňovali denne do 1 500 vojakov. V októbri a novembri vláda SR nasadila OS SR na prípravu a vykonanie celoštátneho testovania obyvateľstva takmer 8 000 vojakov. OS SR tým preukázali výnimočné logistické úsilie a zvýšili svoj kredit v spoločnosti.

3.3 Ochrana ústavného zriadenia, verejného poriadku a bezpečnosti osôb a majetku

V hodnotenom období bola opatrením ministra vnútra SR č. 90/2020 zriadená komisia na analýzu aktuálneho stavu legislatívy, štruktúry, materiálno-technického vybavenia, personálneho zabezpečenia PZ s cieľom vypracovania stratégie rozvoja PZ s výhľadom do roku 2024. Prvá etapa pripravovanej reformy PZ je rozpracovaná v návrhu nelegislatívneho materiálu *„Reorganizácia Prezídia Policajného zboru“*.

V oblasti **boja proti terorizmu** prebiehala výmena informácií na dennej báze aj na platforme Národného bezpečnostného analytického centra (ďalej len „NBAC“). Výmena informácií so zahraničnými partnermi prebiehala najmä prostredníctvom komunikačného kanálu Europolu, ako aj účasťou na pravidelných konferenciách národných a medzinárodných pracovných skupín či na pracovných stretnutiach.

Na úseku **boja proti extrémizmu**, treba zdôrazniť, že spoločensko-politická situácia sa v oblasti pravicového extrémizmu za uplynulé roky v SR zmenila nielen po personálnej stránke, ale aj v oblasti priorit a spôsobu komunikácie so širšími vrstvami obyvateľstva, a to najmä s využitím sociálnych sietí, predovšetkým Facebooku. Zaznamenané boli aj činnosti rizikových náboženských zoskupení a netradičných náboženských myšlienkových prúdov, ktoré nie sú v SR oficiálne registrované a ktorých niektoré činnosti môžu byť v rozpore so zásadami ľudskosti a znášanlivosti. Na tieto skutočnosti reflektuje *Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024* (ďalej len „koncepcia“), ktorá približuje

vývoj radikalizácie a extrémizmu v SR za uplynulé obdobie a jasne pomenúva priority SR v oblasti predchádzania a boja proti radikalizácii, extrémizmu a s nimi spojenou protispoločenskou činnosťou.

Na úseku **boja proti nelegálnej migrácii** bol záujem PZ pokračovať v spolupráci s tretími krajinami, najmä v oblasti západného Balkánu.

V roku 2020 **spoluprácu na medzinárodnej úrovni** ovplyvnila pandémia, v dôsledku ktorej boli agentúrou FRONTEX niektoré operačné aktivity prerušené a počty policajtov vyslaných na výkon služby do zahraničia boli nižšie ako v predchádzajúcich rokoch.

Na úseku **ochrany verejného poriadku** možno hodnotiť pozitívne činnosť služby poriadkovej polície PZ počas minulého roka, pričom sa podarilo znížiť počet trestných činov spáchaných na ulici a zároveň zvýšiť ich objasnenosť. Bolo vykonaných 291 bezpečnostných opatrení počas konania športových podujatí, verejných kultúrnych podujatí, verejných zhromaždení a rôznych spoločenských udalostí.

Na úseku **sociálne vylúčených skupín** pokračovala činnosť starších referentov PZ pre prácu v komunitách. Pôsobili hlavne výchovne a v súvislosti s pandémiou aj preventívne.

MV SR v **oblasti prevencie korupcie** zriadilo pracovnú skupinu na zabezpečenie plnenia úloh protikorupčného programu (vyplývajúc z opatrenia MV SR č. 144/2019 o protikorupčnom programe). MV SR vyškolilo zamestnancov informačných kancelárií pre obeť trestných činov, spolu 24 zamestnancov MV SR s cieľom poskytovania informácií o ochrane a nahlásovaní korupcie pre verejnosť.

Na úseku **boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti** v hodnotenom období naďalej pokračovali práce na legislatívnom procese k novele zákona č. 297/2008 Z. z., ktorej hlavným cieľom bola transpozícia Smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2018/843 a akceptácia odporúčaní Výboru expertov Rady Európy pre hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (MONEYVAL) a odporúčaní FATF (Finančný akčný výbor skupiny G7), v snahe účinne reagovať na neustály vývoj v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu.

60. plenárne zasadnutie MONEYVAL (16. septembra 2020) prijalo správu z 5. kola hodnotenia SR a následne sa v gescii MV SR (na Národnej expertnej skupine na prevenciu a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu, ktorá je multidisciplinárnou integrovanou skupinou odborníkov zameranou na elimináciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti) začal proces implementácie odporúčaní správy na odstránenie zistených nedostatkov. V roku 2020 sa začal proces druhého kola národného hodnotenia rizika legalizácie výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu SR, čo predstavuje významnú skutočnosť, na ktorej participujú viaceré rezorty.

PZ následne pracoval na „follow-up“ procese, ktorý bude pokračovať až do septembra 2022. S cieľom zefektívnenia činnosti PZ pri vyhľadávaní legalizovaného majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti bol zmenený a doplnený príkaz prezidenta PZ na zabezpečenie jednotného postupu útvarov v pôsobnosti PZ na úseku boja s legalizáciou trestnej činnosti a odčerpávania výnosov z trestnej činnosti a jej vyhodnocovania. Bola vydaná metodická pomôcka k tzv. „finančnému vyšetrovaniu“ a Trestný zákon bol doplnený o § 233a legalizácia výnosu z trestnej činnosti z nedbanlivosti. Bol prijatý zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čím bol Trestný zákon doplnený o nový trestný čin ohýbania práva, trestný čin prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody a upravil sa trestný čin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti a trestný čin nepriamej korupcie.

V oblasti **viktimačnej prevencie** MV SR zriadilo a zabezpečovalo služby informačných kancelárií pre obeť trestných činov (ďalej len „informačné kancelárie“), ktoré sú zamerané na poskytovanie pomoci obetiam trestných činov najmä z radov ohrozených skupín obyvateľstva – seniori, obeť z radov detí a mládeže ohrozené najmä sexuálnym

zneužívaním, obeť násilných trestných činov, obeť nenávisťných trestných činov a extrémizmu a zároveň aj na poskytovanie informácií oznamovateľom korupčnej trestnej činnosti. S cieľom naplnenia Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2020 - 2024 je zámerom Odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR ukotviť postavenie informačných kancelárií v zákone č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ukotviť tak minimálnu sieť služieb informačných kancelárií pre obeť trestných činov, ktoré budú zabezpečované zo strany štátu. S cieľom sprostredkovania informácií o odbornej pomoci obetiam bola v roku 2020 vytvorená mapa subjektov, ktorá je umiestnená na internetovej stránke prevenciakriminality.sk a umožňuje návštevníkovi svojpomocne si vyhľadať subjekt v rámci SR poskytujúci služby v oblasti právneho, psychologického, sociálneho či ekonomického poradenstva, ako aj subjekty poskytujúce sprevádzanie či núdzové bývanie.

V oblasti **boja proti environmentálnej trestnej činnosti** a trestnej činnosti týkajúcej sa nebezpečných materiálov možno rok 2020 považovať za prvý rok, počas ktorého fungovali nové regionálne oddelenia určené na boj s touto trestnou činnosťou v štruktúrach Krajských riaditeľstiev PZ.

V oblasti **drogovej scény** bol predložený na zaradenie do Zoznamu omamných látok a psychotropných látok návrh desiatich nových psychoaktívnych látok, s poukazom na ich vysokú spoločenskú nebezpečnosť. V oblasti primárnej prevencie na základných školách sa uskutočnili prednášky s tematikou nebezpečnosti **omamných a psychotropných látok** a ich zneužívania.

Na úseku **boja proti nelegálnej výrobe, držbe a obchodovaniu so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušninami** schválila NR SR **zbraňovú amnestiu** na obdobie od 1. 11. 2020 do 30. 4. 2021. Po šesťročnej prestávke to bolo v SR už štvrté kolo zbraňovej amnestie, počas ktorej mohli občania odovzdať nelegálne držané zbrane a strelivo beztrestne. Občania v tomto období odovzdali na útvaroch PZ celkovo 1 615 nelegálne držaných strelných zbraní a 53 025 kusov streliva.

Zo správ o bezpečnosti **krajev** môžeme identifikovať **odporúčania na zefektívnenie činnosti krízového manažmentu** aj na základe skúseností získaných počas krízového riadenia epidemickej situácie. Odporúčania sa týkajú najmä personálnych stavov na odboroch okresných úradov, hasičských a policajných staníc, materiálno-technického vybavenia odborov a staníc, novelizácie legislatívy, nájdenia spôsobu ako zlepšiť krízovú komunikáciu z ÚOŠS na nižšie úrovne štátnej správy, pozornosť venovať IZS a linke tiesňového volania 112. Konkrétne návrhy sú uvedené v krajských správach o bezpečnosti, ktoré sú k dispozícii v Kancelárii Bezpečnostnej rady SR a boli poskytnuté aj do databázy NBAC.

HaZZ zabezpečoval celú škálu činností (testovanie občanov, dezinfekcia priestorov, technická pomoc ostatným zložkám štátu) s cieľom minimalizácie vplyvu pandémie na chod SR a následne na návrat do normálneho stavu.

V dohľade nad bezpečnosťou a plynulosťou **cestnej premávky** sa zameriaval priamy výkon služby PZ najmä na hlavné príčiny vzniku smrteľných dopravných nehôd. PZ vykonával aj dopravno-preventívne akcie v obmedzenej miere a prevažne prostredníctvom sociálnych sietí. V rámci „*Operačného programu Integrovaná infraštruktúra*“ v hodnotenom programovom období sa realizovalo niekoľko projektov zameraných na trvalo udržateľnú, ekologickejšiu a nákladovo efektívnejšiu dopravnú infraštruktúru.

S cieľom ochrany infraštruktúry v podmienkach **železničnej dopravy** boli aktualizované a vypracované postupy na realizáciu opatrení na elimináciu možných teroristických útokov, a to s ohľadom na priebežne realizované postupy, s cieľom zvýšenia úrovne bezpečnosti v obvode železničných dráh aj v spolupráci s PZ a príslušnými železničnými podnikmi.

PZ spolupôsobil aj v roku 2020 formou výkonu operatívnych kontrol na najväčších medzinárodných **letiskách** v SR (Bratislava, Poprad a Košice) a vykonal analýzy a kontroly viac ako 120 000 tzv. „CARGO“ zásielok. Na úseku ochrany civilného letectva SR implementovala vykonávacie nariadenie Európskej komisie na určenie leteckých spoločností, prevádzkovateľov a subjektov vykonávajúcich kontroly bezpečnostnej ochrany nákladu a poštových zásielok z tretích krajín, ako aj odklad určitých regulačných požiadaviek v oblasti kybernetickej bezpečnosti, previerky osôb, noriem zariadení systémov detekcie výbušnín a zariadení na stopovú detekciu výbušnín v dôsledku pandémie.

V sieťach **elektronických komunikácií** bola osobitná pozornosť venovaná implementácii a zabezpečeniu nových 5G sietí v SR. V tejto súvislosti bol v januári 2020 prijatý na úrovni Európskej komisie tzv. 5G Cyber security tool box, ktorý sumarizuje bezpečnostné odporúčania na zabezpečenie dostatočnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v 5G sieťach.

Na zabezpečenie riešenia druhej vlny pandémie vláda SR nariadila vykonávanie opatrenia hospodárskej mobilizácie v súvislosti s vyhlásením núdzového stavu „organizácia **poštových služieb**“ podľa § 5 písm. aa) zákona č. 179/2011 Z. z. V hodnotenom období sa začal realizovať nový návrh „*Stratégie poštovej bezpečnosti*“ a nadväzujúceho „*Programu realizácie stratégie poštovej bezpečnosti na roky 2021 – 2024*“.

Na úseku bezpečnosti **vnútrozemskej plavby** sa pokračovalo vo vykonávaní opatrení v rozsahu ustanovených zákonom NR SR č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe výkonom situačnej prevencie, ktorá bola zameraná na technickú spôsobilosť plavidiel a lodných motorov, ochranu preukazov držiteľov odbornej spôsobilosti a kontrolu výkonu plavebnej bezpečnosti.

Novelizovaný bol zákon č. 300/2005 Z. z. **Trestný zákon** v znení neskorších predpisov, keď boli doplnené trestné činy na úseku týrania zvierat, zanedbania starostlivosti o zvieratá a organizovanie zápasov zvierat.

Na úseku **väzenstva** sa informácie získané k väzneným osobám pravidelne vyhodnocovali a využívali v procese zaobchádzania s obvinenými a odsúdenými. Na základe uzatvorených medzirezortných dohôd zároveň prebiehala spolupráca a výmena vzájomných informácií s bezpečnostnými zborami SR, ktoré plnia úlohy na úseku boja proti radikalizácii, terorizmu a organizovanému zločinu. Zrealizovaný bol pilotný projekt v budove Justičného paláca, v rámci ktorého došlo k viacerým režimovým a stavebným úpravám. Z pripravovaných opatrení do budúcnosti možno uviesť aj kamerový systém monitorujúci spoločné priestory väzenských objektov vrátane osobných kamier s umiestnením na uniformy príslušníkov zboru. Kamery na uniformách sa odporúčajú zaviesť z dôvodu posilnenia bezpečnosti väzenského personálu a zníženia počtu sťažností osôb, voči ktorým sa presadzuje právo.

Z hľadiska opatrení v oblasti **náboženských skupín** po rozsiahlom znaleckom dokazovaní vydal cirkevný odbor MK SR rozhodnutie o odmietnutí registrácie Cirkvi kresťanské spoločenstvá Slovenska (ďalej len „CKSS“). Znalecké zisťovanie preukázalo, že CKSS jednoznačne vykazujú znaky a praktiky deštruktívnych náboženských skupín a je charakteristické náboženským radikalizmom, obsahujúcim prvky podnecovania náboženskej neznášanlivosti.

MK SR spolupracovalo vo veci pátrania po odcudzených **predmetoch kultúrnej hodnoty** na základe výziev ministerstiev kultúry jednotlivých európskych krajín a Národných ústrední Interpolu v zahraničí, ktoré hlásili odcudzenie predmetov kultúrnej hodnoty z ich územia. V zmysle Dohovoru UNIDROIT pokračovalo MK SR v riešení odcudzených a nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov z územia SR a podniklo kroky smerujúce k ich navráteniu, v zmysle čoho spolupracovalo naďalej s Národnou ústredňou Interpolu v Bratislave.

Na úseku **vzdelávania** sa realizovala prierezová téma *Ochrana života a zdravia* v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania - účelových cvičení. Cieľom bolo prispieť k tomu, aby žiak rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane, pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života a vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc. V oblasti kybernetickej bezpečnosti sa žiaci v povinnom vyučovacom predmete informatika oboznámili okrem iného s jednotlivými typmi softvérového pirátstva, činnosťou počítačových vírusov, princípmi práce antivírusových programov a demonštráciou ich použitia. V roku 2020 realizovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) prostredníctvom svojej priamo riadenej organizácie – Metodicko-pedagogické centrum v oblasti vzdelávania zameraného na bezpečnosť aktualizácie vzdelávania tematicky zamerané na integráciu mediálnej výchovy do školskej praxe a zorganizovalo 40 odborných podujatí s tematikou extrémizmu, kyberšikany, tvorby pozitívnej klímy a bezpečia v školách, kritického myslenia, mediálnej výchovy, digitálnej gramotnosti, ale aj prírodovednej gramotnosti, zdravého životného štýlu a pod.

Na úseku **ochrany kritickej infraštruktúry** MV SR spolupracuje s CSIRT pri riešení incidentov a ich následkov v súvislosti s trestným konaním, ako aj pri ochrane celej Národnej informačnej komunikačnej infraštruktúry SR.

Pripravenosť PZ v **úseku krízového riadenia** v rámci ochrany ústavného zriadenia, verejného poriadku a bezpečnosti osôb a majetku bola zabezpečená v súlade s nariadením MV SR o plnení úloh pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení v platnom znení.

V roku 2020 bola podpora **výskumu a vývoja** v SR zabezpečená zo zdrojov MŠVVaŠ SR grantovými agentúrami APVV a VEGA. V rámci podpory z APVV na Akadémii PZ v Bratislave v záverečnej fáze prebiehala realizácia projektu „*Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívno-právneho hľadiska*“. Výskum bol zameraný na dôsledné preskúmanie vykonávania služobných zákrokov príslušníkov PZ s využitím donucovacích prostriedkov, oprávnení a povinností s dôrazom na rešpektovanie zákonnej zásady primeranosti vykonania služobného zákroku.

V rámci slovensko-francúzskej medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce z prostriedkov APVV bol podporený spoločný projekt *Matematické modely založené na booleovskej a viachodnotovej logike v analýze rizík a bezpečnosti*. Realizovaná bola tiež podpora prípravy projektov medzinárodnej spolupráce H2020 prostredníctvom APVV, napr. Zvyšovanie bezpečnosti a súkromia digitálnej spoločnosti pomocou inteligentnej karty NFC microSD, R-DAS, s. r. o.

V snahe naplniť zámer EÚ aj vlády SR systematicky sledovať, vyhodnocovať, analyzovať a reagovať na informačné operácie zamerané na šírenie potenciálne škodlivých informácií Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“) 1. júla 2020 vytvoril samostatné pracovisko pre **hybridné hrozby a dezinformácie**.

NBÚ ako tvorca, garant a koordinátor systému presadzoval dôsledné uplatňovanie zásad **ochrany utajovaných skutočností** všade tam, kde sa vyžaduje zachovanie bezpečnosti citlivých a kritických aktív štátu. V priebehu roka 2020 NBÚ ukončil vydaním osvedčenia 4 612 bezpečnostných previerok fyzických osôb a vydaním 42 rozhodnutí pre osoby, ktorým bol prístup k utajovaným skutočnostiam znemožnený. V prípade právnických osôb a podnikateľov vydal NBÚ 90 potvrdení o priemyselnej bezpečnosti a 17 rozhodnutí. Kontrolná činnosť NBÚ bola zameraná na posúdenie komplexnosti aplikovaných ochranných opatrení a ich previazanosti naprieč jednotlivými oblasťami bezpečnosti utajovaných skutočností. Elektronizácia registrov zahraničných utajovaných skutočností a ich on-line prepojenie s registrami orgánov verejnej moci umožňovala bezpečnú a zároveň rýchlejšiu a flexibilnejšiu evidenciu a elektronickú distribúciu utajovaných skutočností.

NBÚ v roku 2020 pokračoval v rokovaniach o bilaterálnych dohodách o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností. Koncom roka boli na podpis pripravené dohody s Maltou a Spojenými arabskými emirátmi. Pripravuje sa aj nová dohoda s USA, rokovania by mohli byť ukončené v priebehu roka 2021.

Na vykonávanie bezpečného výcviku OS SR a na bezpečné skladovanie alebo prepravu **munície, výbušnín a výbušných predmetov** bolo zabezpečované preskúšanie munície, výbušnín a výbušných predmetov, ktoré sa nachádzajú v zásobách OS SR.

Personálna naplnenosť v PZ v uplynulom roku dosahovala približne 91 %. V hodnotenom období bolo prijatých do služobného pomeru o približne 10 % viac policajtov ako v roku 2019. Bol zaznamenaný výrazný nárast ukončenia služobného pomeru v PZ. V hodnotenom období išlo približne o 50 %-ný nárast oproti roku 2019.

3.4 Ochrana ekonomiky, sociálnej stability a životného prostredia

Vláda SR a Európska centrálna banka (ďalej len „ECB“) **stimulovali ekonomiku** počas celého roka, čím ďalej prispievali k odstráneniu negatívnych vplyvov pandémie. Trh práce tak zostal v pomerne v dobrom stave a efekt pandémie sa prejavil len v miernom rozmere miery nezamestnanosti. ECB svojou menovou politikou, najmä neštandardnými nástrojmi prispela k zachovaniu veľmi priaznivých podmienok financovania pre všetky sektory ekonomiky.

Základným cieľom **sociálnej politiky** SR v roku 2020 bola minimalizácia negatívnych dôsledkov v boji s pandemiou v sociálnej oblasti, pomoc zamestnávateľom, zamestnancom, samostatne zárobkovo činným osobám (ďalej len „SZČO“), poskytovateľom sociálnych služieb a mnohým ďalším. Príkladom takejto pomoci bolo poskytovanie dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR v znení zákona č. 393/2012 Z. z.

Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR schválil 29. 9. 2020 Pandemický plán MPSVR SR, ktorého cieľom je zabezpečenie pripravenosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny na pandémiu akútnych respiračných ochorení (ďalej len „pandémia“). Povinnosťou každého poskytovateľa sociálnej služby bolo vypracovanie postupov a pravidiel riešenia krízových situácií - vytváranie krízových plánov v zariadeniach sociálnych služieb.

Zároveň, každý poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý zaznamenal pozitivitu na ochorenie COVID-19 u svojho zamestnanca alebo prijímateľa sociálnych služieb, bol povinný túto skutočnosť oznamovať MPSVR SR. Na zmiernenie následkov pandémie boli poskytovatelia sociálnych služieb povinní prijať viaceré opatrenia, a to najmä uzatvárať zariadenia sociálnych služieb pred vstupom návštev a iných blízkych osôb, prijať protiepidemické a hygienické opatrenia. Napriek tomu sa niektoré zariadenia sociálnych služieb dostali do krízových situácií, v ktorých sa zvýraznil nedostatok odborného personálu, najmä v profesiách sestry, zdravotnícky asistent a opatrovateľ. Výpadok zamestnancov bol spôsobený situáciou, v ktorej samotní zamestnanci bojovali s ochorením, museli dodržiavať karanténne opatrenia a nemohli nastúpiť na pracovisko. Pre nedostatok zdravotníckych pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb a pre odmietanie obvodných lekárov a agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti vstúpiť do zariadenia sociálnych služieb, v ktorom bolo zistené ochorenie na COVID-19, zlyhával monitoring klinického stavu prijímateľov, čo malo vplyv na bezpečné a kvalitné poskytovanie sociálnych služieb

Vo vzťahu k opatreniam zameraným na zmiernenie **sociálnych nerovností a minimalizácii sociálneho napätia** sa v sociálnom poistení rozšíril okruh poistencov, za ktorých dôchodkové poistenie platí štát. Zároveň bol určený osobitný sociálny poistný systém pre mestských policajtov. NR SR tiež schválila návrh zákona o 13. dôchodku, ktorý predstavuje štátnu sociálnu dávku, ktorá je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou

13. dôchodku solidárnejšia k nízkopríjmovým poberateľom dôchodkov. Vzhľadom na nepriaznivý demografický vývoj a končiace implementačné obdobie Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014-2020 MPSVR SR pripravuje Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030, ktorý by mal byť v priebehu roku 2021 predložený na rokovanie vlády SR. Zabezpečenie výkonu **jadrového dozoru** sa realizovalo najmä inšpekčnou činnosťou v jadrových zariadeniach. Hlavnými dozorovanými subjektmi v roku 2020 boli spoločnosť Slovenské elektrárne, a. s., ktorá prevádzkuje JE Bohunice V-2, JE Mochovce bloky 1, 2 (v prevádzke) a bloky 3, 4 (vo výstavbe) a spoločnosť JAVYS, a. s., ktorá vyraduje dva bloky JE Bohunice V-1 (v súčasnosti v II. etape vyradovania), JE Bohunice A-1 (v súčasnosti v III.-IV etape vyradovania), a prevádzkuje ďalšie zariadenia na nakladanie s rádioaktívnym odpadom a Medzisklad vyhoreného jadrového paliva. V rámci svojej činnosti vydal ÚJD SR spolu 351 rozhodnutí a vykonal 160 inšpekcií. Na zabezpečenie prijímania a zasielania vysvetlenia, oznámenia a ďalších informácií v prípade jadrovej havárie alebo radiačného ohrozenia v SR alebo podobných udalostí v zahraničí má ÚJD SR zriadené styčné miesto. Prebiehalo preškolenie všetkých členov havarijného štábu a štyri cvičenia spoločne s jadrovými zariadeniami Atómové elektrárne Mochovce (ďalej len „EMO“) 1, 2 a Atómové elektrárne Bohunice (ďalej len „EBO“) V2. Okrem týchto cvičení úrad precvičuje svoje činnosti pri výmene informácií o simulovaných udalostiach a vykonávacích opatreniach na ochranu obyvateľstva so zahraničnými partnermi.

V oblasti energetickej bezpečnosti je pre SR v súčasnosti jedným z najvýznamnejších krokov **tzv. severo-južné plynárenské prepojenie**. Projekt plynárenského prepojenia SR a Poľska bol vo výstavbe. Predpokladaný termín dokončenia je rok 2021. Prevádzkou plynovodu Vojany – Užhorod bola zabezpečovaná preprava plynu na Ukrajinu cez hraničný obojsmerný bod Budince. Dodávky plynu z Ruskej federácie cez Ukrajinu do SR a ďalej do Európy v hodnotenom období prebiehali bezproblémovo. Ropovod Družba zabezpečoval dodávky ropy.

SR pokračovala v **navyšovaní celkovej kapacity cezhraničných vedení** tak, aby bola dostatočne dimenzovaná pre potreby importu, resp. exportu elektriny. Aktuálnymi významnými rozvojovými projektmi medzištátneho významu sú vedenia 2x400 kV Gabčíkovo – Gönyü (Maďarsko) - Veľký Ďur a vedenia 2x400 kV Rimavská Sobota – Sajóivánka (Maďarsko).

V roku 2020 pokračoval **trend znižovania spotreby tepla** zavedením opatrení energetickej efektívnosti v budovách (zateplovanie budov, tepelná izolácia a hydraulické vyregulovanie rozvodov) v súlade s energetickou politikou SR.

Núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov v priebehu roka 2020 ani raz neklesli pod minimálny limit (90 dní priemerných denných čistých dovozov za predchádzajúci kalendárny rok). K 31. 12. 2020 núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov zabezpečované Agentúrou pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov predstavovali 96,23 dní priemerných denných čistých dovozov ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov. Núdzové zásoby boli v celom objeme skladované u externých skladovateľov/ochraňovateľov na základe zmluvy o zabezpečení udržiavania núdzových zásob – s uznaným skladovateľom.

Správa štátnych hmotných rezerv SR v záujme zabezpečenia **potravinovej a energetickej bezpečnosti SR** udržiavala aj zásoby potravinárskych komodít. Zásoby potravinárskych komodít neboli dopĺňané (zvyšované). Disponibilné skladovacie kapacity boli pre skladovanie uvedených komodít dostatočné. V rámci zabezpečenia energetickej bezpečnosti štátu sa udržiavali v hmotných rezervách na úrovni minimálneho limitu aj zásoby **jadrového paliva**. Tieto boli skladované na základe zmluvy u ochraňovateľa.

Mobilizačné rezervy zverené ochraňovateľom na základe zmlúv o ochraňovaní boli v stave použiteľnosti na základe plánov údržby a technických odporúčaní výrobcov. Nerealizovala sa tvorba mobilizačných rezerv z dôvodu nepridelených finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

V oblasti **pohotovostných zásob** sa reagovalo na vzniknutú mimoriadnu situáciu, ktorú vláda SR vyhlásila odo dňa 12. 3. 2020. Na základe požiadaviek orgánov krízového riadenia sa pristúpilo k obstarávaniu zdravotníckych pomôcok na riešenie pandémie, ale aj iných ochorení. Obstarávanie zdravotníckych pomôcok prebehlo v súlade s „*Návrhom tvorby pohotovostných zásob na roky 2019 – 2020*“, ktorý bol vládou SR schválený a z dôvodu efektívneho reagovania na vzniknutú situáciu prostredníctvom schválených uznesení doplnený a upravovaný.

Hlavná pozornosť MZ SR bola venovaná pandémie. S cieľom ochrany životov a zdravia občanov došlo počas roka aj k dvojnásobnému vyhláseniu a následnému predĺžovaniu núdzového stavu. Počas roka 2020 sa pod vedením ministra zdravotníctva SR uskutočnilo 10 rokovaní Pandemickej komisie vlády SR ako poradného orgánu vlády pre prípad pandémie.

Medzi opatrenia rezortu zdravotníctva na zmiernenie následkov pandémie v oboch nariadeniach (počas prvej aj druhej vlny pandémie) patrila aj organizácia zdravotníckeho zabezpečenia, a to na účel reprofilizácie lôžok v subjektoch hospodárskej mobilizácie a taktiež vykonanie protiepidemických a hygienických opatrení na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. V nadväznosti na uvedené vydal minister zdravotníctva SR 73 vykonateľných príkazov v prvej vlne pandémie a 274 vykonateľných príkazov v druhej vlne pandémie počas vyhláseného núdzového stavu v roku 2020 (najmä reprofilizácia, testovanie, vakcinácia).

V auguste 2020 bol prijatý **Pandemický plán** pre prípad pandémie v SR.

Došlo k čiastočnému obmedzeniu a posúvaniu plánovaných operácií a rovnako k obmedzeniu činností niektorých ambulancií. V období núdzového stavu sa **zvýraznil nedostatok personálu**, najmä v profesiách lekár, sestra a iný zdravotnícky personál, čo malo vplyv aj na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Nedostatok personálu mal vplyv aj na poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti, avšak dialyzačná liečba bola bez obmedzenia. Onkologická liečba bola vykonávaná v obmedzenom režime. Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti reflektovali na potreby a na základe príkazu ministra zdravotníctva SR reprofilizovali lôžkový fond a personálne kapacity, aby zabezpečili podľa možnosti čo najkvalitnejšiu a najdostupnejšiu zdravotnú starostlivosť o pacientov s ochorením COVID-19.

Počas roka 2020 sa nakazilo mnoho zdravotníckych pracovníkov a posádok záchranných zdravotných služieb, čo rovnako ovplyvnilo poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Koncom roka 2020 bol **zaznamenaný najvyšší počet nakazených zdravotníckych pracovníkov** počas celej pandémie. V dôsledku kontaktu s nakazenými osobami ostával značný počet zdravotníckych pracovníkov v povinnej karanténe. V mnohých nemocniciach dosahovalo percento karanténizovaného personálu výrazne cez 30 % po dlhšiu dobu, čo malo zásadný vplyv na možnosti poskytovať kvalitnú starostlivosť a na enormný nápor na personál. **Najproblematickejšia situácia bola s personálom na intenzivistických lôžkach**, nakoľko obsluha zariadení umelej pľúcnej ventilácie vyžadovala rozsiahle znalosti ako lekárov, tak aj sestier. Tento problém sa prejavil aj u poskytovateľov ZZS.

Personálne kapacity v SR neboli dostatočné, hlavne čo sa týka jednotiek intenzívnej starostlivosti/anesteziologicko-resuscitačných oddelení (JIS/ARO). Prax ukázala, že do starostlivosti o suspektných a pozitívne testovaných pacientov na ochorenie COVID-19 v ústavných zdravotníckych zariadeniach sa nepodarilo dostatočne zapojiť poskytovateľov špecializovanej ambulantnej starostlivosti a jednodňovej chirurgickej starostlivosti.

Lôžkový fond bolo pre nedostatočné disponibilné ľudské zdroje v sektore zdravotníctva možné rozšíriť iba **v nepostačujúcej miere**.

Vplyvom pandémie došlo k postupnému napĺňaniu reprofilizovaných lôžok v nemocniciach. Najhoršia situácia v roku 2020 bola v decembri, keď **úroveň obsadenosti** takýchto **lôžok** dosahovala 55 - 60 % celkovej kapacity lôžok.

V priebehu roka Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydával opatrenia, usmernenia a vyhlášky na usmernenie obyvateľstva na zabránenie šírenia

ochorenia COVID-19 na základe výsledkov monitorovania epidemiologickej situácie, vykonávali výmenu dát s ECDC a WHO, vykonával vyšetovanie biologických vzoriek na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonávali monitorovanie epidemiologickej situácie v súvislosti s dohľadávaním osôb, ktoré boli pozitívne testované alebo boli kontakt s pozitívne testovanou osobou na ochorenie COVID-19, monitorovali osoby, ktoré vstúpili na územie Slovenskej republiky, vykonávali poradenstvo v súvislosti s pandémiou, niektoré úrady vykonávali vyšetovanie biologických vzoriek na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2. Pandemická situácia odhalila výrazný nedostatok personálu v oblasti verejného zdravotníctva a zároveň prístrojové a materiálo-technické vybavenie úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.

Druhú vlnu pandémie sa do konca roka 2020 nepodarilo zastaviť ani stabilizovať. V decembri 2020 boli do SR dovezené a aplikované prvé vakcíny na boj proti pandémii.

V súvislosti so zmenou klímy boli **ohrozené zdroje** pre bio-ekonomiku a ekosystémové služby. Nárast poškodeného a ponechaného dreva v lesoch a jeho nespracovanie, najmä ako dôsledok požiadaviek orgánov ochrany prírody a krajiny, môže viesť k riziku obrovských lesných požiarov a k ohrozeniu majetku a života občanov žijúcich najmä na vidieku.

V oblasti životného prostredia sa v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) **realizovali projekty zamerané na sanáciu environmentálnych záťaží** v 19 lokalitách. Rovnako sa realizoval projekt „*Geologický prieskum vybraných pravdepodobných environmentálnych záťaží I. (55 lokalít) a II. (45 lokalít)*“.

V rokoch 2019 a 2020 prebehol na odkalisku Poša podrobný geologický prieskum životného prostredia, záverečná správa je v procese posudzovania odbornou komisiou.

Realizovali sa sanácie najvážnejších porúch na vodných stavbách, ako je havária vodnej stavby plavebnej komory Trenčín. Proces sanácií naďalej prebieha na vodnej stavbe Ružiná a hati Krompachy.

3.5 Zachovávanie kybernetickej bezpečnosti

Význam **bezpečnosti kybernetického priestoru** v podmienkach prudkého technologického vývoja sa pre fungovanie štátu a spoločnosti zvyšuje. Ide najmä o tzv. nové technológie akými sú napr. 5G siete, umelá inteligencia, kvantové technológie, autonómne systémy a pod. Strategický význam pre bezpečnosť, ochranu a odolnosť kybernetického priestoru majú siete a technológie, ktoré sú v správe SR alebo vo vybraných dôležitých oblastiach verejného a súkromného sektora.

Počas roka 2020 bola vypracovaná **novela zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti**, ktorá reaguje na nové trendy a skúsenosti, nadobudnuté pri riadení kybernetickej bezpečnosti na národnej úrovni. Bola sformulovaná aj *Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 až 2025*. Dokument definuje princípy systému riadenia kybernetickej bezpečnosti, hrozby, ktoré zásadne ovplyvňujú kybernetický priestor a strategické ciele, pričom sa zameriava najmä na (i) budovanie dôveryhodného štátu, ktorý je pripravený na hrozby; (ii) efektívne odhaľovanie počítačovej kriminality; (iii) odolný súkromný sektor; (iv) kybernetickú bezpečnosť ako základnú súčasť verejnej správy; (v) silné partnerstvá; (vi) vzdelaných odborníkov a vzdelanú verejnosť a (vii) výskum a vývoj v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Cieľom SR bolo vynakladať potrebné úsilie na zaistenie bezpečnosti kybernetického priestoru. **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR** (ďalej len „MIRRI“) realizovalo národný projekt: *Národný systém riadenia incidentov kybernetickej bezpečnosti vo verejnej správe*, ktorý je zameraný na vytvorenie siete adekvátne odborne a technicky vybavených jednotiek pre riešenie kybernetických bezpečnostných incidentov

na celonárodnej úrovni. V rámci operačného programu integrovaná infraštruktúra projekt prispieva k naplneniu výsledkov špecifického cieľa 7.9 „Zvýšenie kybernetickej bezpečnosti v spoločnosti“. Projekt je v súlade s dokumentom *Koncepcia kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015 - 2020* schváleným vládou SR. Hlavným cieľom národného projektu je vytvorenie siete adekvátne odborne a technicky vybavených jednotiek CSIRT schopných zabezpečiť prevenciu a odhaľovanie kybernetických incidentov na celonárodnej úrovni, pričom v prípade realizácie projektu sa počíta s:

- efektívnejším predchádzaním a detekciou kybernetických incidentov v prostredí verejnej správy,
- efektívnejšou reakciou na kybernetické incidenty v prostredí celého hospodárstva.

Na operatívnej úrovni boli v roku 2020 vykonávané najmä **aktivity spojené s ochranou kritických informačných aktív štátu**. Za tým účelom boli vydávané podľa aktuálnej potreby bezpečnostné odporúčania a varovania pred útokmi smerovanými v súvislosti s pandemiou najmä na sektor zdravotníctva vládnu jednotkou CSIRT (ďalej len „CSIRT.SK“) a na základe poznatkov Národného centra kybernetickej bezpečnosti SK-CERT (ďalej len „SK-CERT“) aj NBÚ ako národným CSIRT.SK. Pre zlepšenie kybernetickej bezpečnosti v sektore zdravotníctva CSIRT.SK začala vykonávať analýzy zraniteľností. V roku 2020 CSIRT.SK vykonala analýzu zraniteľností v 60 štátnych nemocniciach a zdravotníckych inštitúciách, v rámci toho odhalila 53 kritických, 131 vysokých, 1179 stredne závažných a 218 nízkych zraniteľností. Vďaka vykonaným analýzám boli napravené aj závažné konfiguračné chyby, ktoré umožňovali prístup k citlivým údajom priamo z internetu. NBÚ zverejňoval aj odporúčania pre prácu z domu a pre používanie videokonferenčných nástrojov. Pre prácu z domu a videokonferencie CSIRT.SK zverejnila analýzu kybernetickej bezpečnosti jednotlivých technických riešení. Pokračovalo sa aj vo vydávaní bezpečnostných bulletinov SK-CERT (celkovo 37) a bezpečnostných varovaní (celkovo 255), zameraných najmä na existenciu zraniteľností v produktoch a službách.

V rámci národnej spolupráce pokračovali nastavené procesy výmeny informácií a spoločné riešenie strategických otázok. Zástupcovia NBÚ, MIRRI, Vojenského spravodajstva a Slovenskej informačnej služby sa zúčastňovali na **medzinárodných cvičeniach**, zameraných na kybernetickú bezpečnosť a kybernetickú obranu (Cyber Coalition, BlueOlex).

NBÚ pokračoval v poskytovaní metodologickej pomoci a konzultácií pri implementácii zákonných požiadaviek, a to najmä orgánom verejnej moci, prevádzkovateľom základných služieb a poskytovateľom digitálnych služieb.

Kompetenčné a certifikačné centrum kybernetickej bezpečnosti v roku 2020 úspešne zavrášilo proces akreditácie podľa certifikačnej schémy overovania odbornej spôsobilosti audítora kybernetickej bezpečnosti. Stalo sa tak prvým certifikačným orgánom v tejto oblasti v SR. V nadväznosti na to vznikla aj nová certifikačná schéma na certifikovanie audítorov kybernetickej bezpečnosti.

NBÚ ako hlavný kontaktný bod na medzinárodnej úrovni spolupracoval so svojimi zahraničnými partnermi, organizáciami a združeniami vo výmene poznatkov a skúseností a v zdieľaní operatívnych informácií pri riešení kybernetických bezpečnostných incidentov. SK-CERT, ako prvé pracovisko v SR v roku 2020 získal od organizácie Trusted Introducer **postavenie certifikovaného pracoviska**. Ukončenie certifikačného procesu znamená pozitívne uznanie SK-CERT v medzinárodnej komunite.

Na úseku kybernetickej bezpečnosti plnilo úlohy aj **Centrum kybernetickej obrany SR**. Okrem plnenia úloh v rámci MO SR a v jeho pôsobnosti poskytovalo súčinnosť štátnemu a súkromnému sektoru pri riešení, resp. znižovaní a odstraňovaní následkov kybernetických bezpečnostných incidentov. Posilňovalo bezpečnostné povedomie personálu MO SR a zložiek

v jeho pôsobnosti a personálu MZVEZ SR prostredníctvom školení. Poskytovalo analytické vstupy o zabezpečení kybernetickej bezpečnosti NBAC.

SR naďalej kooperovala prostredníctvom Úradu kriminálnej polície Prezídia PZ so zahraničnými partnermi a medzinárodnými organizáciami najmä Europolom, Interpolom, Cepolom a participovala v EMPACT operačných aktivitách.

Realizované boli **preventívne kampane**, ktoré sa zameriavali na budovanie povedomia o sexuálnom zneužívaní detí a uvedomenia si trestnej zodpovednosti pri konaní, ktoré napĺňa znaky sexuálneho zneužívania detí. Medzi ďalšie preventívne kampane patrili bezhotovostné podvody a útoky na informačné systémy. Preventívna kampaň „No more ransom“ sa zameriavala na zvýšenie povedomia širokej verejnosti v oblasti počítačovej kriminality zacielenej na vydieračský spôsob, ktorý využíva zašifrovanie všetkých súborov na harddisku (ransomware).

V nasledujúcom období bude nutné zabezpečiť **budovanie technických a personálnych spôsobilostí**, ako aj budovanie vzdelávacích kapacít od primárneho vzdelávania až po vysoké školstvo.

4 Záver

V roku 2020 vláda SR pracovala v bezprecedentnej situácii, ktorá bola zložitá, dynamická, nepredvídateľná a často konfrontačná.

Vonkajšie bezpečnostné prostredie SR bolo ovplyvnené nielen pokračujúcou krízou multilateralizmu a prehľbujúcim sa geopolitickým súperením, ale aj pandémiou COVID-19.

Pandémia COVID-19 svojim priebehom a následkami vyvolala globálnu krízu, s akou doteraz v histórii nemala skúsenosť žiadna krajina ani inštitúcia, vzhľadom na jej bezprecedentný rozsah a rýchlosť šírenia. Jej podstata sa stala najdôležitejším predmetom a najnaliehavejšou výzvou krízového manažmentu na všetkých úrovniach, ktorá si vyžadovala prednostné splnenie niekoľkonásobne väčšieho množstva pracovných úloh s mimoriadnym charakterom a v radikálne kratšom čase.

Najmä v prvom polroku 2020 pandémia COVID-19 výrazne tlmila aktivity, ktoré ohrozujú vnútornú bezpečnosť štátu. Aj z uvedeného dôvodu došlo k významnému poklesu bezprostrednej teroristickej hrozby. K zhoršeniu bezpečnostnej situácie v SR nedošlo ani počas druhého polroka 2020 po prechodnom uvoľnení viacerých protipandemických opatrení na rozdiel od niektorých členských štátov EÚ, ktoré čelili niekoľkým teroristickým útokom. Z tohto pohľadu bola bezpečnostná situácia v SR počas celého roka 2020 stabilná.

Naopak, negatívne však pandémia prispela k prehĺbeniu polarizácie spoločnosti. Bola totiž spojená so šírením extrémistických prejavov a dezinformácií, a to najmä na sociálnych sieťach.

Pokračovali hybridné aktivity tretích strán na oslabenie jednoty a súdržnosti EÚ a NATO a ukotvenie SR v týchto organizáciách so zámerom ovplyvňovať politické rozhodovanie a verejnú mienku, spochybňovať hodnotovú orientáciu spoločnosti, ako aj manipulovať rôzne skupiny verejnosti s cieľom narušiť realizáciu bezpečnostných záujmov SR. Dôležitosť pôsobenia proti vyššie uvedeným aktivitám zdôraznila SR v auguste svojím členstvom v Európskom centre výnimočnosti pre boj proti hybridným hrozbám v Helsinkách.

Bezpečnostná rada SR na svojich zasadnutiach priebežne vyhodnocovala aktuálnu bezpečnostnú situáciu v SR a vo svete.

Na vnútornú bezpečnostnú situáciu štátu do značnej miery vplývalo aj vyhlásenie mimoriadnej situácie, resp. neskôršie vyhlásenie núdzového stavu na území SR. Bezpečnosť SR bola však zaistovaná identifikáciou a potlačovaním potenciálnych bezpečnostných rizík v oblasti terorizmu, extrémizmu a nelegálnej migrácie. Z hľadiska vývoja celkovej úrovne kriminality možno vnútorné bezpečnostné prostredie charakterizovať pozitívne, pričom pokračoval trend poklesu počtu zistených trestných činov z posledných rokov.

Pandémia zasiahla taktiež oblasť environmentálnej bezpečnosti a oblasť protiprávnych aktivít s nebezpečnými materiálmi, pričom osobitne tento problém eskaloval vo vzťahu k medicínskym odpadom súvisiacim s opatreniami na boj proti pandémie.

V oblasti boja proti organizovanej kriminalite bol kladený dôraz najmä na odhaľovanie a vyšetrovanie zložitých korupčných schém. Organizované skupiny tvorili osoby s rozhodovacou právomocou na najvyšších úrovniach v systéme orgánov presadzovania práva a súdnej moci.

V neposlednom rade mala pandémia vplyv na kybernetický priestor, pričom slúžila ako naratív a zo zdravotníctva sa vytvoril najexponovanejší sektor. S narastajúcim počtom a frekvenciou kybernetických útokov stúpal aj počet nahlásených incidentov. Problémom sa stala dostupnosť zdravotníckej techniky cez internet, otvorené databázy, zastarané počítačové zariadenia a absencia kontroly prístupu.

Pandémia COVID-19 prirodzene ovplyvnila aj ekonomický rozvoj SR. Narástla nezamestnanosť a v dôsledku rozličných obmedzení poklesol spotrebiteľský dopyt, investičné aktivity a tiež export, stúpili neočakávané štátne výdavky. V nasledujúcom období bude potrebné prijať opatrenia zamerané na opätovné naštartovanie ekonomiky a dosiahnutie jej pôvodnej úrovne. Z krízovej situácie je potrebné sa poučiť a na základe jej vyhodnotenia aktualizovať dokumenty týkajúce sa riadenia krízových situácií.

Zistenia tejto správy potvrdzujú naliehavosť vypracovania novej Koncepcie bezpečnostného systému SR. Analýza bezpečnostného systému SR poukázala na to, že bezpečnostný systém aj napriek niektorým čiastkovým zmenám zotrváva na prekonaných funkčných, inštitucionálnych, štruktúrnych a legislatívnych postupoch a väzbách, ktoré nedostatočne reflektujú aktuálny vývoj bezpečnostných hrozieb. Túto potrebu zvyrazňujú aj skúsenosti z riešenia krízovej situácie vyvolanej pandemiou COVID-19, nové Programové vyhlásenie vlády SR a platné strategické dokumenty.

5 Opatrenia na zachovanie bezpečnosti SR

Opatrenie č. 1 a č. 2 sú premietnuté do uznesenia Bezpečnostnej rady SR.

Opatrenie č. 1:

Zorganizovať stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami bezpečnostných rád krajov resp. prednostami okresných úradov v sídle kraja a vedúcimi zamestnancami odborov krízového riadenia a zástupcami Sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra SR (sekretariát Ústredného krízového štábu) s cieľom vyhodnotenia komunikácie počas krízovej situácie a návrhov na zlepšenie

Termín: do 30. septembra 2021

Zodpovedný: tajomník Bezpečnostnej rady SR

Opatrenie č. 2:

Zorganizovať stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami výborov Bezpečnostnej rady SR s cieľom diskusie na tému „Hybridné hrozby ako potenciálna agenda výborov Bezpečnostnej rady SR“

Termín: do 30. septembra 2021

Zodpovedný: tajomník Bezpečnostnej rady SR